

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII

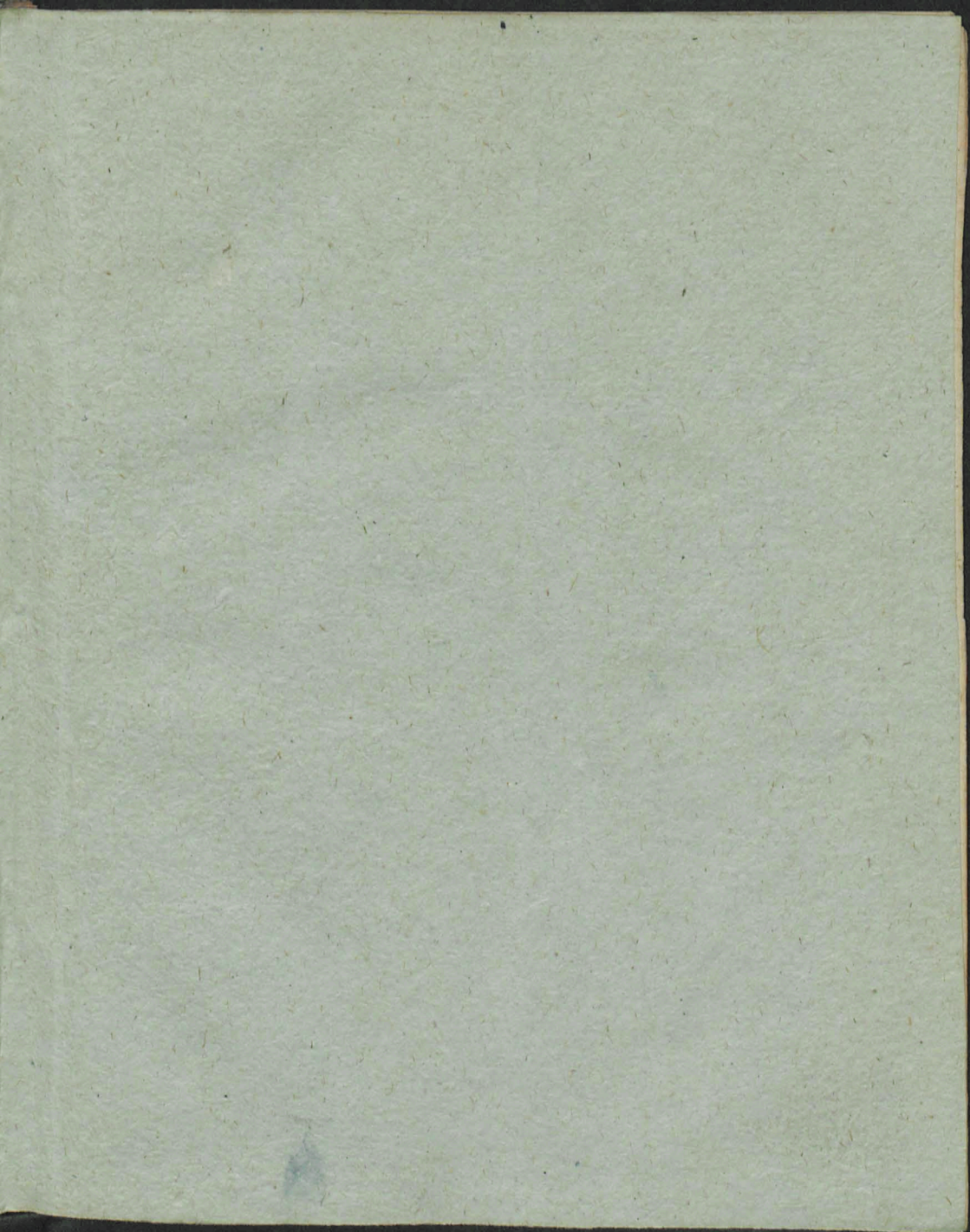
744

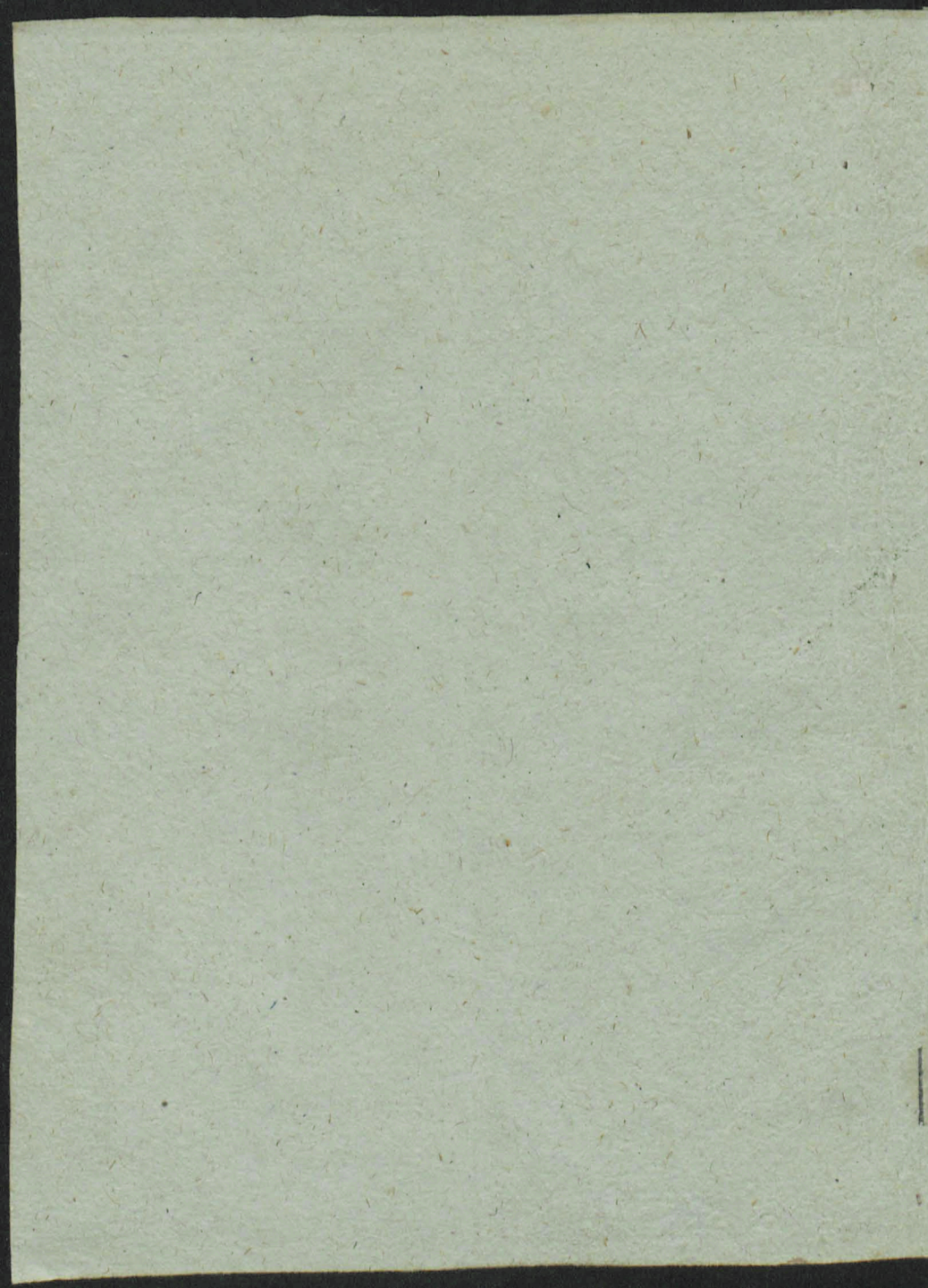

P. 41.

SVMMARIVSZ
PRAWDY KATHOLICKIEY
W PRZEDNIEYSZYCH SPORACH,
ktore ma Kościół Święty Apostolski,
z teraznieyszemi kacerstwý:

Pisany

PRZEZ X. WOYCIEGHA SLVPSKIEGO,
Archidiałona Włocławskiego / z odpowiedziá ná
potwarzy y bluźnierstwa Mácieiá Kosens
treter iákiegoś w Turmieiu
Ministrá.

Iob 6.

Czemuście wwołoczyli mowam prawdy, gdyż niemáś żadnego
z was, któryby mie mogł strofowác.

W Králowie /
Bázyli Skálski drukowal / Roku Pánstiego /

1607.

15.825

3VMMARKISV

TRAWDY KATHOLIKY

W TATKYNOSTI CH. SPRACH

LEON NA KOSCH SWICZ APOSTOLIC

KICZANNAJECIŁ ASCEC

1870

LEON NA KOSCH SWICZ APOSTOLIC

W TATKYNOSTI CH. SPRACH

LEON NA KOSCH SWICZ APOSTOLIC

LEON

LEON NA KOSCH SWICZ APOSTOLIC

W TATKYNOSTI CH. SPRACH

XVII - 744 - IV

WIELMOZNEMV PANV,
 IE° M. PANV PAWLOWI
 DZIALYNSKIEMV, STAROSCIE
 Radzinskiemu, &c. &c.

Author blogosławienstwa Bożego / przy dobrym
 zdrowiu winczuie.

Azcí mi podczas dziwno / moý
 Miłościwy Pánie / że sie tych czasow
 ledá kto porywa ná Kościól Boży / náu
 ke iego zbawienná y swiętobliwá / przez
 wrotnie ścácuąc / y przeciw Concili-
 óm / Doktoróm / Biskupóm / y wśhst-
 tim Chrześcíanóm disputuąc : wśháłże wiedząc z E-
 wángeliiey swiętén / iáko y on pokusnik poważył sie y z
 Pánem Chrystusem ná puszczy disputowác / y Pismem
 Swiętym zwodzić. Musze sie nie dziwowác / że sie y
 teraz drudzý pokusáią : iesliże sie to onemu zeszło / á co
 sie téż nie zeydzie y Ministróm iego? Oto y teraz iákis
 ciemny Minister / Máciey Kosentreter / z Księstwa
 Pruskiego wyrwał sie z iákimsi scriptem ná Kościól Bo-
 ży / ścypuąc / śkaluąc / y wragaúce / iákoby nád niego
 niht lepiey pisma nie rozumiał / iedno on sam. A uczy-
 nił to / iáko dáł znác w tymże scriptcie / z occáziiey faza-

nia mego pogrzebnego w Tychnowách: na którym w-
 sązowałem / iż Luterzka wiara nowa y niedawna / na
 co ozwał się dopiero we cztery lata y to tak cicho; że aż
 w ośm miesięcy trąsem dostał tego iego scriptu /
 w którym iż mię zowie iakimśi: może bydz ze nie v-
 mrze, az mu będzie obiawiono, który iest. Na ten
 tedy iego script / moglbymći mu wprawdzie rzec / vade
 satana, bo / á co ministrowi do nauki Kościoła Bożego /
 żeby iż miał sącować / y dopiero examiniować / zład mu
 tá śmiałość: kto mu to poruczył: Własnie tak mu
 wiele do tego / iako sātánowi do páná Chrystusa. Jez-
 dno że on tak bārzo sfermuie tym / Scriptum est / musi
 mu téż powiedziec drugie / Scriptum est, aby wiedział
 że téż drudzy pilniéy czytają pismo święte y lepiéy ie ro-
 zumieją / niż on ze wssytką trzodą swoią. Nie táci mi
 o ministra idzie / który się podobno mało stąd polepszy /
 (áczci y iemu tego życze / nie bedzieli vporzy) ale chce do-
 godzić ludziom / támtych krajow / gdzie się im rzadko
 trąfi słuchac nauki Kościoła Kátholickiego: którzy nie
 znając ani wiedząc czego ucza Kátholicy / wierza Mi-
 nistrom kiedy im co powiedają / nauke Kátholicką po-
 twarżając / cze° nigdy w Kátholickim Kościele nie ucza.

Przeto wypisalem tu krótko naukę Kościoła Kátho-
 licckiego o pewnych artykulách / która Minister w swo-
 im scriptcie posałzował: przypisalem y naukę heretycz-
 ką, tak iako sam Minister chciał, aby każdy obaczywszy

czego wczę Kościół Catholicki / nie wierzył kiedy Ministrowie falszywi potwarzają Kościół Boży: bo to własna jest Ministróm heretyckim / naukę Catholicką falszować / a inaczej niż jest / do ludzi prostych wdawać / iesli z niemiętności / czyli ze złości szerey / ipsi viderint.

Dowie sie też tu każdy iedną drogą / dla czego Kościół Boży te nowotne Ewangeliki heretykami być osadził: gniewając się wiec Ewangelicy o to / y pytają sie dla czego ich Heretykujemy? Otóż sie dowiedzą iesli chcą wiedzieć / w czym błędzą od słowa Bożego y Kościoła świętego / a to wiedząc / niechayże nie dziwują że ie Heretykujemy.

Obaczy y to kto będzie chciał / iesli dzisieyszy Ministrowie nie nowego nie wczą / abo iesli sie z pismem zgadzają / iako sie oni chlubią / y tym prostakom oczy mydla / bo tu iasnie wyjrzy kto nie ślepy / że Ministrowie y nowotni są / y nowotną naukę mają / iakiey przed Lutrem nie było slychac / tak daleka od pisma / iako piekło od nieba. To każdy prostym sercem te ksiązke czytający uzna / y osadzi że tak jest. Panie Jezu dajże każdemu rozum oświecony / aby mógł prawde od falszu rozeznac.

A iżem w tych tam krajach W. m. M^o M^o Pána sobie obral / pod którego tytulem te ksiązke wydawam / y przez W. m. rece inszym wielom oddawam / uczynilem to dla zacnego y z Familiey / y Condyciey tytułu: a tym

wiecey dla wielkiey státecznoſci y zarzliwoſci W. m. przodków ſwych w Religiey ſwietej / ktorey nietylko Polſkie królestwo kaźdego czasu y na kaźdym placu / z wielkim błogostáwienstwem y pochwała báznych y dobrych doznawa / ale y obce dobrze ſwiádomé. Sy-
 czac téż ſobie y tego / ábym iáko w tym ſám kraiu oſo-
 bliwa laſka y dobroć rodzonego W. m. Je^o M. Pá-
 ná Woiewody Inowłocławſkiego / za wielki kleynot
 ſobie poczynam / takem téż mieć mógl okázy^a iáka do o-
 ſwiádczenia obrego ánimuſzu moiego / przeciwko
 wſytkiemu znaźnych cnot domowi W. m. moiego M.
 Pána / ktoremu niegodne modlitwy mé / y ſlužby wni-
 żone oddaie : Pána Boga proſze / áby y doczeſnie wſe-
 lákami póciechami / wiecznie zywotem błogostáwio-
 nym / á iáſnych cnot był zapláta wielka. We Włoc-
 cláwiu 27. Páździerniá 1606.

SVMMARIVSZV PRAWDY

Katholickiey, w przednicyszych sporach, które ma Kościół S. Apostolski, z terażniejszymi kacerstwami.

ARTYKUŁ PIERWSZY.

O Słowie Bożym.

Swięty Kościół Catholicki naucza / że to jest Słowo Boże / co Bóg przez Proroki napisał w starym zakonie: a potym w Nowym przez Syna swęgo / y Apostoły święte obiałwił: y to ma za jedyną regule / albo prawo wiary y nauki świętey.

Naucza też / iż Papieże / Concilia / także y Pasterze / y Doctorowie mają z daru Duchá S. moc przepowiadania y wykładania słowa Bożęgo: y przeto ich nauki y ustawy / nie są ustawy ludzkie / ale nauki y ustawy Duchá S.

Naucza też / iż w słowie Bożym wszystko się zamyla / co czlowieku trzeba wiedzieć / ku dusznemu zbawieniu: wśakże nie wszystko słowo Boże piśmem jest wyrażone: ale drugie też żywą mową y słowem nam jest podane od Apostolów. Którego oboygá strożem jest Kościół święty Catholicki.

Bład Haeretycki ten jest. Że oni w piśmie S. gmerzyc / nie tak go rozumieją jako Kościół S. albo Concilia / y doctorowie święci wykładają: ale jako Luter / Calwin / y Nowożytnicy wymyślają: którzy iż ludzie są / nie mają żadney od Boga do wykładania

Kładania y przepowiadania mocy / dla tego ich nauki / są własnie wstawy ludzkie.

Nowsem iż wygárdzimy Kościół S. rączej wola od Szatana wykładu pisma S. przyjmować: iako Luther w swoiey z Diabłem dysputacyey / y Zwinglew uczynili: tedyc ich nauki nietylko są wstawami ludzkimi; ale wstawami własnie Diabelskimi.

A do tego częśc tylko słowa Bożego pisana przyjmują / a drugie które nam iest od Apostolów mówią y słowem żywym podane / odyucają. Przetoż Kościół Boży takie herezyki potępia.

Pisma o tym Artykule.

Winister przywodzi pisma / które nam każą słowa Bożego słuchać / o czym nie wątpimy. A ia do tego przywiodę drugie pisma / które każą nietylko słowa Bożego słuchać; ale y wykładu tych / którzy słowo Boże / mocą / sobie od Boga daną wykładają.

Math: 18. Kto Kościół nie słucha / niechay będzie iako poganin y publican.

Nie mówi: Kto słowa Bożego nie słucha; ale kto Kościół nie słucha: choćby dobrze słowa Bożego od tego inszego / nie od Kościół słuchał / ten iest poganin.

Luc: cap. 10. Kto was słucha mnie słucha: kto was mi gardzi / mną gardzi.

Nie mówi: Kto słowo Boże czyta / albo go słucha; ale kto ludzi od Boga posłanych słucha / ten Boga y słowa Bożego słucha. Kto temi gardzi / ten Bogiem y słowem tego gardzi.

Ioan: cap: 16. Gdy przydzie on Duch prawdy, nauczy was wszelkiej prawdy.

Nie mówi / pismo was nauczy: ale Duch S. który iest Apostolskiemu Kościółowi dany.

Piotr S. 2. list I. Mamy mocniejszy mowę proro-
cka / kórtę się dźcierząc iáko świece w ciemnym mieyscu
swiecący / do brze czynicie. To naprzód rozumiejąc iż ká-
zde prorocwa pisma / niedziecie się wykładem własnym.

Pátrz heretyku co mówi: Jz májac pismo / trzeba wyklá-
du / nie swego własnego / áni też od Czartá wziętego ; ále któryby był
od Duchá S. przez ludzic podány : bo chocia pismo iásné / ále oczy
ludzkie ciemné.

2. Petr: 3. w Liściech Páwla S. są niektóre rzeczy
trudné ku wyrozumieniu / które nieuczenni y niestáteczni
wykrecáją / iáko y inne pisma ku swemu własnemu u zá-
tráceniu.

Obacz Heretyku że pismo święté trudné ku wyrozumieniu / trzeba
tedy do tego wykládu nie wáśych nieuczonych y niestátecznych mo-
zgow : którzy y niewiástóm czytác á wykládác pismo pozwalacie / ále
mádrych á báznych / którzybys sluchal wykládu / nie záśedlibys ták
głęboko w błedy ku twému własnemu zátráceniu.

Páwel S. do Ephes: 4. Dal niektóre Apostoly /
á niektóre Proroki / á drugie Ewányelisty / á inne Pásté-
rze y Doctory / ku wykonaniu swietych /c. Al yśmy nie
byli dziećmi chwiejącemi się : y nie byli wniesiem od ká-
żdego wiátru.

Nie mówi / dal pisma / ábo słowo Boże : ále dal ludzic Apo-
stoly / á po nich Pástérze / Doctory / którzy nas wiary wczyc máją iáko
dzieci / żebyśmy nie zládá wiátrém náuki heretyckiey bládzili.

Ad Philip: 4. Que didicistis, & accepistis, & audi-
stis, & vidistis in me, hec agite. Czegoście się też nauczy-
li / y przyieli / y słyszeli / y widzieliście we mnie to czyncie.

To tu nie tylko o pisánym słowie mówi.

Actor: cap: 15. Ddało sie Duchowi S. y nam/ abyśmy więcey nie śladli ná was ciężarów/ okrom tych potrzebnych/ abyście sie zatrzymali od ofiar: bałwochwal-
skich, 20. Nie mówi / to chowaycie / co w piśmie macie / ale co Duch S. y my ludzie ná Concilium uſtawili.

Actor: cap: 15. piſe o Páwle S. iż obchodził kościoły / ro-
ſtając chować przykazania Apoftolów y ſtárſzych. Nie mówi:
przykazania Boże / ale przykazania ſtárſzych / którzy ludzie byli.

Actor: cap: 20. pilnuycie ſami ſiebie y wſyſtkiey
trżody / nád która was Duch S. poſtanowil Biſku-
pami / abyście rzadzili kościół Boży/

pátrz. iż ludzie Biſkupi / acz to ſo od Duchá S. dani / aby uczy-
li / y kościołem rzadzili.

1. Tim: 3. Abyś wiedzial / iáko ſie ſprawować w
Domu Bożym / ktory ieſt kościół Boga żywego / ſilar y
wtwierdzenie prawdy.

Tu iáſnie ſłyſzyſz Haeretyku / iż podpora y wtwierdzenie
prawdy / nie ieſt ſamo piſmo / ale kościół S. z ludzi zebrány / w któ-
rym iáko w domu Bożym uczyć ſie prawdziwego rozumienia piſmá
potrzebá: á opócz niego prawdy niemaſz iedno fałſz á błedy.

2 Theſ: 2. Stoycie á trzymaycie podania / ktoryche-
ście ſie náucz yli / choć przez mowe / choć przez liſt náſz.

Nie mówi / to tylko trzymaycie coſmy wam nápiſali: ale y to
czegoſmy was bez piſmá uſtnie uczyli. A ták ſłowem Bożym ieſt /
y to co Apoftolowie piſali / y to co ſamym ſłowem podali.

Math. 4. Kżetł kuſiciel do Pána: Nápiſano ieſt / an-
yolom ſwoim roſkazał Bog o tobie / e.c. Kżetł mu pan
Jezus: Dáſie nápiſano ieſt. Nie bedzieſz kuſil Pána Bo-
gá twego.

Nie mówi/ Sluchay Diabła kiedy słowo Boże przywodzi. Ale mu powiedz: Nie kus / ié. A przecie Luther vsłuchał w Dysputacii / y tak pismo wykláda / iáko go ónże Diabel náuczal.

Ad Galat: cap. I. Choćby my, álbo Aniół z niebá przepowiedal wam mimo to / cośmy wam przepowiedali / Anathema.

Nie káże nikogo, ani Anióła słucháć / kiedy co inšégo przepowiada / niž wam przed tym przepowiadano. A przedsie Luther nie Anióła z niebá / ale Diabła z piekła w Dysputacii vsłuchał / Anathema Luthrowi.

Do Żydów cap: 13. Bądźcie poslušni przełożonym wászym / á bądźcie im poddani ; Abowiem oni czuig / iáko ktorzy za dušę wáše liczbę oddać maig.

Nie mówi / bądźcie poslušni tylko słowu Bożemu / ale ludzióm przełożonym Kościoła Bożego.

I. Thefal: 2. Przyiawšy od nas słowo słuchania Bożego: przylisście nie iáko słowo ludzkie / ale (iáko iest prawdziwie) słowo Boże.

Sluchay iž słów ludzi od Boga posłanych / nie zowie słowem álbo wstáwami ludzkimi / ale słowem Bożym.

Nádsto Do Rzym: cap. 10. §. 12. I. Cor: 12. 14. 2. Cor: 3. Ilię 59. I. Thef. 4.

Czytay sam wierny człowiece / á znaydziesz że słowa Bożego słucháć / z wst tylko Kościoła Bożego mamy / y według tego wykládu pisma rozumieć. A nie wstaw álbo wymysłów heretyckich álbo Diabelskich: bo darmo mie chwala / mówi Pan / wezrac náuk / które są wstawami ludzkimi. á co goršja Szátánskami. Iáko Bóg sam z wysołtiego niebá wolał: Ten iest Syn mój mily / tego slu-

chaycie. Tak y teraz wola: Kto Kościolá nie słucha, iest iáko poganin y publikan.

Slysz, nie mówi Lutrá w Witembergu/ albo Bálwiná w Genewie / Antychrystowych poslánców.

Ten iest pierwszy Artýkul dla króiego dzisieysché Ewángelisty Kościól Boży Heretykami osádzil.

ARTYKVL WTORY.

O Zakonie y Przykazaniu Bozym.

Kościól S. Kátholicki náuczá iż człowiel Chrześciánski / z wody y z Duchá S. odrodzony: Zakon Boży nam przykazány wypelnić moze: Które wypelnienie / nietylko iest możné / ále y łatwie / iáko nas o tym písmo S. xpewnia.

Ażeby sie czteł swojá słázoná nátura niewymawial / náucza tenje Kościól / że temu żaden sílami swemi które slábé są nie moze sprostać : ále mocg lástki Božey króia nam P. Chrystus záslužil / y nátura náše odnowil / káždy temu co Bóg roztázuie podolać moze.

A chocia pod czas z krewkósci swéy w czym mniefym vpádnie: iáko są porossednie vpádkl / tedy to nic nie przesádzá / áby czteł nie mógl úplnie y doskonále wypelnić tego / co nam Bóg przykazal.

Heretyctwo náuczá / Iż żaden człowiel dla slázoney náтуры swéy / zakonu Božego niemoze wypelnić : áni go w tym lástka Boža. przez Páná Chrystusa nam záslužona / rátowác ábo náš práwic moze.

A co dziwnieyſza / chocia wierza / że im Chryſtus ſwój śmierć
 cię zaſłużył wiare / grzechow odpuszczenie / zbawienie / y wſyſtko:
 wſyſtke temu wierzyć niechca / że im też zaſłużył taſte y pomoc Du-
 chá S. do wypełnienia przykazania Bożego.

Piſmá ná ten Artykuł.

Minifter ná potwierdzenie błedu ſwégo przywoǳi piſmá / któ-
 ré mówią o ſepſowaney y ſkážonéy naturze náſhey. Co my też barzo
 dobrze wiemy / y ták wierzymy. Ale ſie nie doczytał dugiégo piſmá /
 które nam powiáda / o nápráwionéy y odnowionéy naturze náſhey
 przez Páná Chryſtuſá. Otóż mu naprzód wkaże te piſmá.

Do Rzym: 8. Co niepodobnégo było zakonowi / w
 czym ſłaby był dla ciała: Bóg poſtawſzy Syná ſwégo /
 w podobieńſtwie grzechnego ciała / y przez grzech potepił
 grzech w ciełe / aby wſpráwiedliwienie Zakonu wypeł-
 niło ſie w nas / którzy nie podług ciała chodzimy / ale
 według Duchá.

Rozumieſz co mówi: iſ co było niepodobnégo do wypełnienia
 dla ciała / to Syn Boży śmierć cię ſwój podobno uczynił / abyſmy
 wypełnili.

Ezechiel: 36. ták to przepowiedział: A dam wam ſerce
 nowe / y ducha nowego poloże wpoſrzed was / a wy-
 me ſerce kámienné z ciała wáſzego : y dam wam ſerce
 powolné. A Duchá ſwégo poloże w poſrzedku was :
 a uczynie żebyſcie w przykazaniách moich chodzili / y ſa-
 dow moich przeſtrzegali y czynili.

Oto Duch S. ná to dány / abyſmy przez niego odnowieni / przy-
 kazania Boże pełnili.

Do Rzym: 6. Jesteśmy z nim pospółu pogrzebieni w śmierć przez Chrystusa: aby iako Chrystus wstał z martwych / tak y my żebyśmy w nowości żywota chodzili / wiedząc to / że stary nasz czełk pospółu iest używany / aby zepsowane było ciało grzechu / y daley nie służyliśmy grzechowi.

Do Ephes: 4. Złóżcie starego czełka który sie psuie / według żądź błędu / a odnowcie sie duchem umysłu waszego / y obleczcie sie w nowego czełka / który wedle Boga stworzony iest w sprawiedliwości y swiętobliwości prawdy.

Do Titusa 2. Okazała sie łaska Boga Zbawiciela naszego wszystkim ludjom / nauczając nas / abyśmy zaprzawszy sie niebożności y swiętých požądliwości / trzeźwie y sprawiedliwie y pobożnie żyli / na tym swięcie / i. Dal samego siebie za nas / wyrupil od wszelkier nieprawości. A żeby uczynil sobie lud przyjemny / naśladowce dobrych uczynków.

A słyżysz iako słazona nature naše Pan Chrystus odnowil / abyśmy zakon sprawiedliwości pełnili:

Powtorę Pismo S. uczy, że przykazanie Boże wypełnić / nie tylko podobna rzecz / ale y łatwia.

I. Ioan: 5. Ta iest miłość Boża / abyśmy przykazania iego strzegli, a przykazania iego nie sa ciężkie.

Math: 11. Jazmo moie wdzięczne iest / y bżemie moie lekkie.

Nie mówi niepodobné / przykré / ciężkie.

Ale nie ciężkie / wdzięczne / lekkie.

I. Cor: 3. Mamy taką wspanie ku Bogu przez Chrystusa / nie iżebysmy byli dostateczni sami z siebie co myślic / iako sami z siebie / ale dostateczność naszą z Boga iest.

A czemuż Minister wąpi w Bogu o swym dostatecznym wypełnieniu przykazania.

Marc 9. Wszystko podobno iest wierzącemu.

Philip: 1. Wszystko może w tym który nie potwierdza. A przedsię Minister niemoże.

Deut: 30. Obrzeże serce twoie / abys milował Pana Boga twego / ze wszystkiego serca / y ze wszystkiey duszy twoey.

To coby Minister nie obyezánego serca / że niemoże milować Pana Boga.

Potrzenie Pismo S. swiadczy o niektórych / iż wypełnili przykazanie Boże doskonale y ze wszystkiego serca.

Luce 1. Byli oboie sprawiedliwými przed Bogiem / chodząc we wszystkich przykazaniach y sprawiedliwosciach Pánstkich przez przygany.

Isaie 38. Ezechiasz Król mówi: Pamietaj / prosze / Panie / iasom chodziel przed tobą w prawdzie / y w sercu doskonałym / y co dobrego iest w oczach twoich / czyniłem.

3. Reg: 14. Nie byles iako sluga mój Dawid / któ-

ty przestrzegal przykazania mego / y naśladowal mnie we wszystkim sercu swym / czyniac co sie przed oblicznością moją podobna.

4 Reg: 23. **O** Jozyaszu Królu pise: Nie bylo przed nim podobnego Króla / ktoryby sie tak nawrocil wszystkim sercem / we wszystkiey duszy / y wszystkiey mocy.

Oto ci nie obłudną miłością / Słysz Szarerytu: Ale do sfonala / y ze wszystkich sil Pana Boga miłowali: a przed sie Ministrowi nie podobna.

Przywodzi Minister one słowa, Math: 5. Każdy ktory weyżrzy na niewiastę aby iey požądał / już zrudzolozył w sercu swoim. Rzda sie Ministrowi / że to niepodobna wypełnić.

Sluchayże co pise o sobie Iob 5. cap: 31. Uczynilem przymierze z oczyma swemi aby ch ani pomyslał o panie. Jesli jest zwiedzione serce moje dla niewiasty / y ieslim byl na zdradzie v przyiaciela mego / Niech bedzie żoną moją nierządnicą.

Oto masz Ministrze kto przykazanie ono wypełnil / iesze przed Ewangelij. Ale Minister taki sam jest / tak o długich rozumie.

Item, pyta sie Minister / ktoby taki byl / coby owo przykazanie / Matth: 5. o gniewie y zloszczeniu wypełnil.

Sluchay co pise o sobie Dawid Psal: 38. Rzeklem / bede strzegł drog twoich / abym nie grzeszył ięzykiem moim. Zalozyłem straż vszóm moim / gdy stal grzesznik przeciwko mnie / zaniemialem / wniżyłem sie y zamilczalem.

Oto sie y ten nie gniewal / nie przeklinał / nie zlozeczył. A wie-
rzył temu Ministrze:

Nauucz sie ieszcze y onych słów Páwła S. Pórego ty nie rozu-
miesz. Do Rzym: 8. Niemasz / mowi / żadnego potepie-
nia tym którzy są w Jezusie Chrystusie którzy nie we-
dle ciała chodzą.

Tu uczy Apostol S. iż żądze y skłonności do grzechu / nie są
właśnie grzechem / ani potepiącą człowieka / po ki nie zezwala / ani ży-
je wedle pożądlivosti ciała. Co też y trochę przedym piše:

Dmystem / mowi / służę zakonowi Bożemu / lecz ciałem
zakonowi grzechu. Gdzie też dacie znać / iż choćcia ciało czuje
się żądze / by tylko myśl y duch niezezwałal / wypelni zakon Boży.
Coż też y Jan święty piše: I. Ioan: 3. y 5. Wszelki który sie
z Bogá narodził / albo który w Bogu mieszka / ten nie
grzeszy. A tak insha to jest / primi motus concupiscentia, które non
sunt in nostra potestate, a teć nie są grzechem. A insha / non consenti-
re, nec secundum carnis concupiscentias ambulare, to może człowiek z
łaską Bożą wypelnić.

Dla tegoż Apostol S. opisawszy krewkość ciała swęgo / dla
którego słaby był do czynienia dobrze / y do wstrzawania grzechu /
przydaje: Nieszczesny ja człowiek / kto mie wybawi od
śmierci tego ciała? Łaska Boża / przez Jezusa Chrystusa.
Gdzie on to przyznawa, iż przez łaskę Bożą / tak naprawione bywa-
ją siły człowiecze że sie może żądzy zły y grzechowi odjąć / y spreci-
wić / y wszystko dobrze czynić. A iesliż Páwel s. tak o sobie pisał my też
przykładem iego mowiemy / że dla odnowionęgo przez łaskę Bożą
człowieczeństwa nášęgo / przykazanie Boże wypelnić możemy.

Przetóż nauka heretycka o niepodobnym zachowaniu przyka-
zania Bożęgo / nierylko jest nieczemna ale bluźnierska y Bogu prze-
ciwna.

Tenci drugi Artykuł Ewangeliki. Dżisiejsze za Heretyki potepia.

ARTYKUŁ TRZECI.

O Wsprawiedliwieniu grzesznego człowieka.

Rościół S. Kátholicki / nie tak iáko Minister potwarza. Ale tak náucza / Jż grzechów odpuszczenie y vsprawiedliwienie y żywot wieczny záslużył nam P. Chrystus / nie darmo ale nadrozszá krew y smierć dośc czyniac zá grzechy náše.

Powtore náucza / iż to vsprawiedliwienie ktore nam P. Chrystus nie darmo ziednal / czlowiekowi darmo / bez żadnych záslug tego / z szczeré láski dáie / tak / że darmo czlowiek bywa vsprawiedliwiony.

Po trzecie náucza / Jż chocia P. Chrystus nam záslużył vsprawiedliwienie / y darmo ie dáie : wszákże go nie da / áż sie pierwéy czlowiek przygotuie / aby był sposobny do wzięcia sprawiedliwości / sobie przez Chrystusá záslużonéy. A to przygotowanie ma bydz : Naprzod przez wiárę / ktora jest początkiem wšyſtkiego przygotowania : potym y przez pokute / ktora ma w sobie nádziecie y miłość / tak wierzácym / y przez pokute przygotowaným / P. Chrystus wżycza láski odpuszczenia grzechów / y vsprawiedliwienia. A táć jest napierwśa vsprawiedliwość z wiáry żywey.

Po czwarte náucza / Jż czlowiek tak naprzod od grzechów przez wiárę żywą / láská Bożá vsprawiedliwiony / ma sie stárác / aby te vsprawiedliwość záchował / y w niey sie pomnázał / dobre y vsprawiedliwe vczynki czyniac / bez ktorych niemoże trwác / áni sie pomnáżác w vsprawiedliwości. A táć jest wtora vsprawiedliwość z vczynków.

Po piąte naucza / iż to vspráwiedliwienie nie iest tylko mnie-
máne / ale prawdziwe y skuteczne zgládzienie y obmycie grzechow
nášych przez łáskę Bożą.

Haeretyctwo bczy naprzód. Iż te spráwiedliwość
przez sáme tylko wiara sobie aplikowác máią / bez pokuty y infego
przygotowania.

A po tym takim vspráwiedliwieniu / nic im czynki dobre do sprá-
wiedliwości zátrzymánia nie pomoga / ani dla nich spráwiedliwość
mi bebą.

Naostátel przez to swoje vspráwiedliwienie / nie bywają prawdzi-
wie vspráwiedliwieni. bo przecie postarému w grzechách zostają / tyl-
ko że sie przed sie sami máią za spráwiedliwe. A toć iest obluda wielka.

Pismá o tym Artykule.

Pierwsze / Iż darmo mamy vspráwiedliwienie. ale przed sie trzeba
go wiara dostawác / sam Minister tego dowodzi / Ioan. 3. Ioan. 6.
Rom. 3. Gal. 2. y 3. Ephes. 2.

Co ponieważ tak iest / Zadał bym tu Ministrowi : Jáko
człowiek ma darmo vspráwiedliwienie : ponieważ bez wiary niemo-
że byđ vspráwiedliwiony. y musi co czynić / przynamniej wierzyć /
chceli byđ vspráwiedliwiony / á przed sie pismo powiáda / iż darmo.
Coby ná to Minister odpowiedział : wstąpi by potráfil / Odpo-
wiem ia zá niego.

Dla tego darmo / choć przez wiare / iż wiara niezásługue nam
vspráwiedliwienia / ale tylko człowieka przygotuie / aby wziął vsprá-
wiedliwienie / ktore mu darmo dáią / y nie sie tym nie wymnie zasłu-
gom Chrystusowym / gdy mowiemy : Iż do vspráwiedliwienia trze-
bá teź wiary nášey / nie tylko zasług Chrystusowych. bo wiara nie
nieprzydaje / tylko człowieka przypráwia.

A iesli tak Minister rozumie o wierze / á czemuby teź takze nie miał rozumieć / o pokucie / y o wśystkim przygotowaniu naszym: iź darmo byrozmy vsprawiedliwieni / chocia teź przez pokute / wespół z wiara. gdyž pokuta náša nie záslugnie vsprawiedliwienia / ále tylko przypráwia do niego / ktore darmo bez záslug swoich bierze / iáko sie to godzi o wierze rozumieć / takze teź y o pokucie.

Jáko náprzyklad: gdy vbogiemu iálmužne dáia darmo / á vbo gi tylko ściagnie reke po iálmužne / nie rzeczesz / żeby onym ściagnie niem reki zárobil iálmužne. Takze rozumiey o wierze / y o pokucie / žec nam nie záslugnia vsprawiedliwienia / ále Bóg z miłosierdzia swego / iáske przez Chrystusa zásluzona / nam przez wiare y pokute / przygotowanym darmo dáte.

Otóż sie tu nic nie wymnie záslugóm Chrystusowym / y iásce Božey / gdy iáké przygotowanie czynimy. Bo inša to jest mówie / Bóg nas darmo vsprawiedliwia: ále nie bez przygotowania y czynienia teź nášego. á inša mówie: Vsprawiedliwia nas mocą záslug y vczynków nášych. Owo prawda jest / y Kátholicka náuka. A to fałš y potwarz Heretycka.

Spyta Minister / Skąd to mamy / že opódež wiary / trzeba czego dugiego do vsprawiedliwienia?

Odpowiadam: Iż z tegož písmá któré vcy / že potrzeba wiary / mamy y to / že potrzeba pokuty / náđžicie / mielosci / do vsprawiedliwienia.

A Tor: 3. Pokutuyćie y náwrocćie sie aby byly zglá dzone grzechy wáše.

Tu nie mówt / wierzćie / Heretyku.

A Tor: 2. Pokute czynćie / á niech bedzie ořzczoney káždy z was / ná odpuszczenie grzechów wášych / á wejmtecie dar Duchá Swietego.

Tu otworz vszy/ Czemu Apostołowie mówią: Połute czyns-
cie/ á nie mówią wierzcie/ ic. Dla tego: Jż oprócz wiary. która iuż
poczeli mieć/ trzeba połuty. Bo Chrystus nie vspráwiedliwia tylko
wierzących y połutujących.

Mar. I. Pan Chrystus mówi: Przybliżelo się kró-
lestwo Boże/ połutuycie á wierzcie Ewányeliéy.

Math: 3. Jan S. także: Połutuycie przybliżelo się
wam królestwo niebieskie.

LUC: 24. Zeby była przepowiadána w imie iego
połutá/ y odpuszczenie grzechów.

Otworz vszy Ministrze/ iż bez połuty / áni odpuszczenia
grzechów/ áni królestwá Bożego nie dostąpisz. Otóż trzeba połu-
ty/ ad actum iustificationis.

Powtoré mamy iásné przykłády písniá S.

LUC: 7. O Mágdalenie / odpuszczono iéy wiele
grzechów/ iż vmiłowała wiele.

LUC: 19. Publikán biél pierśi mówiąc: Boże bądź
miłosciw mnie grzesznemu. Stąpil vspráwiedliwi-
ny do domu.

LUC: 15. Wesele iest Anyolóm Bożym ná jednym
grzesznikiem / połute czynącym.

Nád to. Gdżies czytał áby kto bez połuty otrzymał odpuszcze-
nie grzechow? Ani Lotr ná krzyżu / ktory mówił. My słusnie zá
grzechy cierpiemy. Ani Pawel S. ktory niż wziął odpuszczenie grze-
chow/ trzy dni y trzy noci pościł. Ani Piotr S. ktory rzewliwie oplá-
kał grzech swoy. Ani Matheus. O ktorym Pan powiedzial.
Nieprzyśedłem wzrywác spáwiedliwych / ále grzesznych do połuty

Dosie mają na tym / abys sie nauczył / że nietylko wiary / ale y pokuty z nadzieją / y miłością trzeba do vsprawiedliwienia. A nie chęć to nie zawodzi. że często napierwoy wiare wspominaią. bo niewiernym naprzod trzeba wiary. a te miarşy / latwie go do pokuty namowić. iako to Apostołowie czynili.

A iż Minister o tym sie pyta / gdzie to napisano / że uczynki dobre do vsprawiedliwienia pomagają / aby człowiek był tym sprawiedliwszy? Sluchajże co iest, Iacob: 2. Abraham oćiec nasz iż asli nie z uczynków vsprawiedliwion iest / osiadowawszy Syna na Oltarzu? Widziš iż wiara spolnie robila y z uczynkami tego. A z uczynków wiara sie wykonala.

Tamże widziš / Iż z uczynków bywa vsprawiedliwiony człowiek. A nie z wiary tylko.

Tu otworz oczy Ministrze / Iż Jakub S. nie exclude dobrych uczynków / ab actu iustificationis. Rowsem twierdzi / że sprawiedliwość Abrahamá przez uczynki doskonalsza byla.

Alle y to podobno rzeczeš. Iż Jakub S. iest przeciwny Pawłowi S. który powiada / że Abraham vsprawiedliwiony iest z wiary nie z uczynków?

Niebo y sie Ministrze pojednamy ie latwie :

Także wiedz / Iż Jakub S. mowi tu o uczynkach pochodzących z wiary po pierwoşym vsprawiedliwieniu / które doskonalsza czynią sprawiedliwość. A przez też Abraham stal sie sprawiedliwszy. Alle Pawel S. mowi / o uczynkach wprzedzających wiare / y o pierwoşey sprawiedliwości / która niebywa mocą uczynków / ale mocą wiary żywoy. A o tych ci ono napisal S. Pawel / Iż człowiek vsprawiedliwion bywa bez uczynków zalem. o Różnych tedy uczynkach ci Apostołowie mowią / ale nie są sobie przeciwni. A żebyś wiedział / że sie w tym Pawel S. zgadza / sluchaj.

Rom. 2. Nie sluchajże zakonu sprawiedliwieni sz

v Bogá

v Bogá. Ale którzy zakon czynią / będą vsprawiedliwieni.

A slyszysz co tu náucza / że nie tylko wiara / ale y uczynki vsprawiedliwiają. A to sie rozumie o uczynkach które z wiary idą.

Apocalip. 22. Kto sprawiedliwy jest / niech ieszcze będzie vsprawiedliwion : A kto święty / niech ieszcze swietobliwszy.

Ioan. 3. Niechay was nikt nie zwodzi. Kto czyni sprawiedliwość / sprawiedliwy jest.

Slysz / tu nie mowi kto wierzy.

Iac. 2. Jáko ciało bez ducha jest martwe tak wiara bez uczynków martwa jest.

Otoż widzisz Ministre. Jz tá wiara żywa / która nas naprzod vsprawiedliwia / iesli nie będzie ożywiana dobrymi uczynkami / umiera / y sprawiedliwość vstáie.

Gniewa sie ieszcze Minister náKatholiki / którzy mu zábiają. Jz iesli vsprawiedliwienie tylko przez wiare / tedyc moze krásć / zábiać y wszystko złé czynić. y zowie to potwarzą.

Ale mogli bym ci mu to pokazác / z ichże Lutrá / który własnie tego uczy / krzywoprzysięgác / cudzoložyc / krásć / zábiać / ic. wśakże moze sie sam v Lutrá tego náuczyc / iesli chce. Tylko teraz samego Ministrá wezme ná świadectwo / który w Artykule wtorym nápisal. Ze niepodobna rzecz / wypelnic Boże przykazanie.

A tak iesli niepodobna / tedyc musi cudzoložyc / krásć / zábiać / ic. A co wielkša / dowodzi písmém S. jz niemaš y jedného coby dobrze czynil.

A przecię sie przechwala z Božego przykazania własnie iáko

Pharyzeuszowie / ktorym powiedziano. LUC. 16. Wy iesteście ktorzy sie vsprawiedliwiacie przed ludźmi. ale Bog patrzy na serce wasze. Także y wy obłudnie sie chwalicie.

Pogmiewa sie ieszcze yz inszych dobrych uczynkow / á zwołaszá kiedy kto Klasztory buduje / iálmuzny y ofiary dáte. do kościołow ná odpust chodzi. pacieryz mówi / powiedájac iż to są wymysły Antychrystowé. Ale ieslić to nie są dobre uczynki / toć tedy v Ministrów te dobre uczynki będą / Klasztory y kościoły pustoszyć / cudze májtności wydzierác / do kościoła niechodźic / pacieryz nie morwić. Tak ci sie też własnie v nich dzieie / y o nich nápisano :

Prouerb. 2. Wesela sie źle uczyniwšy / y ráduia sie w rzeczach nagorszych. Tłiechayze swego Antychrystá z tákimi uczynkami czekájac. A myz Apostolem S. mowmy. ROM. 2.

Chwała / cześć / pokoy / wšelkiemu czyniacemu dobrze. A ten sie tylko chlubic w Pánu Chrystusie moze / który wiáre w nim májac / dobre uczynki ad actum iustificationis náležáce wypelnia.

Ten iest trzeci Artykul / dla ktorego dzisiešy Ewánge-
licy są Heretykami.

ARTYKUL CZWARTY.

O Ofierze Ciála y Krwie Bozey we Mszy.

Kościoł S. Kátholicki náucza / Iż w tey náswie-
tšey Ofierze / ktora sie we Mszy dzieie / onze Chrystus iest / y bywa ofiarowany / ktory sie ná krzyżu raz ofiarował. A przeto iáko tam ná krzyżu był Sacrificium propitiatorium / takže y tu we Mszy zá grzechy tak żywych iáko y umárłych ofiaruie sie.

Tá tylko rozność iest. Jż ná krzyżu umarł y krew z ciała swego zá grzechy náše wylał. tu sie tylko śmierci tego pámiatka pod osoba chleba y winá dzieie. A to przypominánié śmierci / y ofiary tego / dla tego bywa / aby nam to bylo dano / y aplikowano / co nam Chrystus ná krzyżu wysłużył.

Hæretycstwo v. 37 / że nie trzeba ciała / y krwi Chrystusowej ofiarować / ani tego ofiary przypomináć / dość kiedy sie sam ná krzyżu ofiarował. A Ewángelicy chleb iedzą / y wino piją / ná pámiatke tego.

Pismá ná ten Artykuł.

Uprzed ofiará Ciała y krwi Bożey / pod osoba Chleba y winá / iest wedlug wstawy Chrystusowej. Math. 26. Luc. 22. I. Cor. II. Wziął Chleb / y błogosławił / y łamał y dawał uczniom swoim / mówiąc. To iest ciało które sie zá was dawa.

Tu słysz Hæretyku. Jż Chrystus ciało swoje pod osoba Chleba / zá nas dawał / o toż nietylko ná krzyżu ofiarował Ciała / ale y przy ostateczney wieczerzy.

Támże / Ta iest krew moia nowego Testámentu / która sie zá wielu wylewa / ná odpuszczenie grzechów.

A słyszysz / że y ná wieczerzy Chrystus wylewał krew swoje ná odpuszczenie grzechow. Droż masz Sacrificium propitiatorium.

Támże. Co czynicie ná pámiatke moie.

Tu patrzą / niemowi. To iedźcie ná pámiatke moie. Ale To czynicie. A Chrystus co czynił / błogosławił / zá grzechy dawał łamał / y potem kazał pożywać. Toż kazał czynić ná pámiatke swoje. to iest / błogosławić / zá grzechy dawać / łamać / y potem do pożywania brąc.

Aktor. 13. Agdy ofiäre czynieli Pánu / y poscili.

Sluchay Ministrze. gđzie ofiára była zá Apostolow. áza nie dosić bylo / że Chrystus ofiarował: Niedośc. Bo Chry-
stus one tedyną ofiäre swoie kazal przypominác / błogósláwiac / y
zá grzechy dájac. Toż czynieli Apostolowie. Aczemuż bliźniacie
Chrystusa y Apostoly tego :

Powtore pan Chrystus iest tedyną ofiára zá grzechy ludz-
kie Ephes. 1. Aprzed sie też pismo wzy. Iż Chrystusowa śmierć y
krew / nikomu nie iest pożyteczna / aż pierwey tak iako Chrystus co-
skazal będzie aplikowana. Marci 16. Kto wwierezy y
okrzęci sie / będzie zbáwion. A iesli nie wwierezy / nie be-
dzie zbáwion / chocia go Chrystus odkupyl.

Także y o spowiedzi. Ioan. 1. Jeslibysiny sie spo-
wiedali grzechow nászych / wierny iest y sprawiedliwy /
áby nam odpuścił grzechy náše y oczyścił nas od wsze-
látkiey nieprawości. Także y ono Ioan. 6. Jesli po-
żywać niebedziecie Ciála syná czlowieczego y krwi
iego pić / niebedziecie miec żywota. Tych yz inšych slow /
możesz sie náuczyć / iż chocia Chrystus nas odkupil / á przed sie trzeba
áby nam iego odkupienie bylo aplikowane przez wiäre y inše Sá-
krámentá. A nie byloby tak sprośného żadnego Heretyká / ktoryby
rozumiał meke Chrystusowa bydż pożyteczna / komuby nie była
aplikowana przez wiäre y Sákrámentá.

Toż też mowiemy o tey ofierze z pismá S. iż ona ofiára
ná krzyżu zglądziela wszystkie grzechy. A dla tego nie potrzeba / áby
znowu zá nas umarl. tylko potrzebuemy / dla wstáwicznych grze-
chow / áby nam znowu też ofiäre aplikowano / co sie też dziecie przez
te ofiäre we Mszy / przez ktora Bog wblagány / dáie lástke y dar po-
kuty / ná odpuszczenie grzechow.

Potrzącie / Za grzechy ludzi umarłych / tą naswieńszą ofiarą
we Mszy dość czynić / tam P. Chrystus rozkazał / kiedy ná ostatę
czney wieczerzy dawał Ciało y Krew swoje / za nas y za grzechy naše.
Bo Chrystus tak za żywe / iako y za umarłe ludzje umarł: á tak y ży-
wym y umarłym może bydź aplikowáno. Czytaj o tym 1. Pet: 4.
gdzie pisie. Dla tego y umarłym opowiadano Ewánye-
liá / aby sadzeni byli wedle ludzi w ciele / á żyli wedle
Boga w Duchu. Otoż y Ewányelia służy umarłym: tedyć y
śmierć Chrystusową. Chybaby Minister nie wierzył / że Chrystus
umarł za umarłe.

Żadacie Minister / Jż napisano iest: Blogosławieni kto-
rzy w Panie umierają. Jesli blogosławieni / cóż im Msze takie
pomoga: Odpowiadam: To im pomaga / że dość uczyni-
wszy za grzechy ich przez aplikowánie téy naswieńśey ofiary / tym
rychlejszy przyjdą do onęgo ostatęcznyego blogosławieństwa. Żadam
ia też Ministrowi druga. Wszak napisano iest: Blogosła-
wieni ktorzy uwierzyli. Jesli blogosławieni / á cóż im po wie-
czerzy: Pzetoż tá wieczerza heretycka / iest własny synł / Minis-
trom bázro pozyteczny / y skutny. A tak Ewányelicy są heretykami.

ARTYKUŁ PIĄTY.

O Kościele Świętym.

Kościół S. Kátholicki náucza / że pan Chrystus
bedze głową y fundamentem Kościoła S. gdy miał wsta-
pic do niebá / poruczył iednému / iako Wikáriemu wszystkim rzad ko-
ścioła swęgo / aby imieniem iego / wszystkim owieczki tego pał A ten

ci jest Piotr S. Który dla tego przednieyszego Urzedu jest. po Pánie Chrystusie visibile caput, albo fundáment / klucznik / y pasterz Kościoła S. A successorem Piotra S. jest Biskup Rzymsti / pasterz Kościoła Kátholickiego.

Haeretyctwo náucza. Ze sam Zbáwiciel Jezus jest głowá y fundámentem Kościoła S. á Piotrowi S. tego nie powuczyl / ani go głowá albo fundámentem uczynil. A zárym ani Papieżá.

Pismá o tym Artykule.

Uprzed / że Pan Chrystus jest głowá y fundámentem. To sam Minister wyznawá y pismem dowodzi.

Alle o Pietrze S. pismá nie widzial : Wkazuje mu ie / Ephes: 2. Zbudowány ná fundámentie Apostolów.

Apocal. 21. Fundámentow dwánaście / á ná onych dwunastu / imie dwánaście Apostolów.

Tu iásnie slyszysz / że nietylko P. Chrystus / ale y Apostolowie sa fundámentem. A iesli Apostolowie / czemużby też nie Piotr S. Czyli nie jest y Heretykow Apostolem?

Ioan. 2. Ty będziesz zwan Cephás. Co sie wykláda Opołá.

Tu pan Chrystus imie swoje dáie Piotrowi y zowie go opołá. Bo tak znaczy Zydowskie slovo Cephás. á po Grecku głowá. czym dal znáć iż Piotra S. po sobie uczynil / nie tylko fundámentem / iáko inszych Apostolow / ale też opołá albo przednieyszym po sobie kámieniem y głowá / czego nie dal inszym Apostolom.

Math: 16. Tyś jest Opołá. A ná tey Opoce zbuduje Kościol moy.

Minister / nie rozumie słowa Petrus. ále niechay sie spyta swoich / co rozumieja po Żydowsku / y po Grecku / á nauce go / żeć znaczy opoka. A iż przytawia że ná Confessiey Piótrá S. zbudował Pan Chrystus swoy Kościół / tedyć Confessia Piótrá S. iest fundámentem / A nie Confessia Auspuęsta / ani Szwáyczarska / ani Kálowinska. Ex ore tuo te iudico.

Támże. A tobie dam Klucze Królestwa niebieskiego. Cokolwiek rozwiążesz ná ziemi / będzie rozwiązáno y ná niebie.

A slyszysz / że nikomu infemu Kluczy swoich nie dał P. Chrystus / tylko Piótrovi S. chocia używanie Kluczy mieli infy. Ale Kluczy nié infy iedno P. Chrystus / á Piótr S. który ich infym użyza.

Ioan: 21. Symonie Janow / mielujesz mie wiecey niżli ci: Pás Baránki moie / pás owce moie.

Widzisz / iż Piótrá S. czyni przednieyszym Pásterzem wśięskkich baránków / y owiec swoich / temu samemu przy bytności infych / baránki y owce swoje porucza / żadnych niewymuwać / ani Apostolow. Ukáz takiego drugiego Pásterzá po Pánu Chrystusie w piśmie Swietym.

Otoż masz **Ministrze** / że po Pánu Chrystusie Piótr S. iest fundámentem / głowa / opoka / klucznikiem / pásterzem Kościoła S. Czemuż mu ty wymuiesz / co mu sam Pan Chrystus dał. czegości niedostáte / albo to nie pismo.

Niewidzi tego. Heretyk ślepy, woli go nazywáć Szátanem. Wždy sie zesła Pánu Chrystusowi / zfulác weznie swóie / nie tylko tym / ále też infemi słowy: wśák ie zwał głupieci / niewierne: mi: y Páwel S. zowie sie bluźnierca / y przesładownikiem. y będzieś im dla tego vraggal **Ministrze**: Nie párcz Heretyku / czym przed tym byli Apostolowie. ále czymie potym P. Chrystus wezmiel.

Obawia sie ieszcze **Minister** / by Kościół ná S. Piótrze

zbudowany niezáginał. Ciebiey sie Heretyku. Upewnia cie P. Chrystus. że ten kościol / ná tey opoce Pierrze S. zbudowany / przez moze wszystkie piekielne mocy / y ze wszystkie wászą sielą Heretyczką. Doznalić już tego wszyscy Heretycy / przez te bestiascie set lat / którzy kolwiek sie pyeciu tey opoce oburzili / wszyscy lby swoje potlukli / y do piekła posli. A nic im one fabuly wásze o niewiastách niepomogly. A wasby sie iesze kilku zgnielych / smierdzacych Heretykow miał lekac. Niecasuy sie / będzie Papiész Papieszem / iáko byl do tego czasu. A was Luty / Kálmyny ze wszystkieimi Heretykami porze pieklo. Et portę inferni non prænalebunt aduersus eam.

A ten pigry Artykul potepia dzisieysze Zaeretyki.

ARTYKVL SZOSTY.

O Spowiedzi.

KOściol Swiety Kátholicki náucza / Jz ná Spowiedzi czlowiek / chocia wszystkich grzechów swoich nie moze wyliczyc: wśakże grzechy ktore wie ná sie y pámieta ie / powinien wyliczac.

A te grzechy Xiądz ná spowiedzi / nie w imie którego Swiętego (iáko Minister porwarza) ale mocą Duchá S. sobie przez klázdzenie ról Biskupich dána odpuszcza.

Náucza też / Jz Pan Chrystus zá grzechy násze wciérpial / y dosęc uczynil doskonale: a chcemyli aby tego dosęcuczynienie nam bylo pozýteczné / chce tego po nas Chrystus / abyśmy z nim ciérpiteli y pokute czynili w modluwach postách / iálmuznach / y inszym martwienniu ciela: á to dla tego / abyśmy tak tego dosęc uczynienie nam aplikowali.

Haeretyctwo náucza / poniewáz żaden czlowiek

grzechów wszystkich wyliczyć nie może: tedy nie powinien / ani tych które wie y pamięta wyliczać. przeto miasto grzechów / ná spowiedzi tylko Catechizmu słuchając.

Nauczca też / iż Minister opowiadając ná kazaniu słowo Boże / o odpuszczeniu grzechów / zaraz grzechy słuchaczom odpuszcza / nie słysząc ich grzechów.

Nauczca jeszcze / iż nie trzeba człowiekowi żadney pokuty / y żadnego dosyćczynienia. Gdyż Pan Chrystus zá wszystkie dosyć uczynił. A toć nie jest wysławienie meki Chrystusowey / ale wielkie uwolczenie / y krzywda krwi tego / y occasia ludziom do wszystkiego zlégo / przeciw intencii Chrystusowey / którzy zá nas dosyć czynił / abyśmy náśladowali przykładu tego / zá grzechy náše pokutując.

Pisma o tym Artykule.

Na przód : iż żaden grzechów wszystkich wyliczyć nie może / iuż to wie dobrze Minister. Ale sie tego nie doczytał : że grzechy które wie y pamięta / wyliczyć może y powinien. Słuchajże.

Dawid Psal : 31. Grzech moy oznaymiam tobie / á niesprawiedliwości moiey nie krylem.

Kzettel / wyznam przeciwko mnie niesprawiedliwość moie Pánu / á tyś odpuscił niebożności grzechu mego.

Tu nie mowi. Niemoge wyliczyć grzechów moich / ale oznaymiam grzech swój miánowicie y nie kryl go. A kiedyż to było ? Czytaj 2. Reg : 12. kiedy go Natán Prorok karał grzechu miánowicie przypominając mu co uczynił. á on dopiero : Zgrzeszyłem kzettl y nie odpuscił mu Pan Bóg grzechu / w którym był dosyć długo / áż go miánowicie wyznał przed Prorokiem. Otwórz vsy Heretyku / á za to nie táśny ná twoie ślepe oczy przykład :

Num: 5. Maż abo niewiaſta gdy uczynią ze wſyſkich grzechow / ktore ſie zwykły ludziom przygadzać / á przez niedbalość przestąpią przykazanie Pańskie / y zgrzeſz / wyznają grzech ſwoy.

Otworz wſy Miniſtrze / á czytaj teſze Leuit: 4. 5. 6. gdzie mianowicie kaźd grzech każe wyliczać y oſiary za nie zoſobną czynić. to czytaj á nie bluźni.

Actor: 19. Wiele wierzących przychodziło / ſpewiá= dając ſie y opowiadając uczynki ſwoie.

Otworz wſy Miniſtrze / gdzie Paweł S. ſpewieździ z wyliczaniem uczynkow ſluchał / á przedſie Miniſter pyta / gdzie kto pokuſte czyniąc grzechy ſwoie wyliczał. A ſmie to mówić / że y iednego przykladu papieżn cy nie maiz. A widzisz ten przyklad w piſmie. Ba otwórz oczy / proſcie / á nie bluźniey.

Iaco: 5. Spewiadaycie ſie iedni drugim grzechow waſzych / y modlcie ſie iedni za drugimi / abyście byli zbawieni.

Tie mowi / ſpewiadáyćie ſie tylko Pánu Bogu / ále ludźie ludziom / ktoryy potrzebuią rozgrzeſzenia / tym ktoryy moc rozgrzeſzenia maiz.

I. Ioan: 1. Jeſlibychmy ſie ſpewiadali grzechow naſzych / wierny ieſt y ſprawiedliwy / aby nam odpuſcił grzechy naſze.

Tie mowi ieſli ſie wyznamy bydź grzeſznemi. Ale ieſli powie= my ná ſie grzechy naſze. A widzisz / iako P. Chryſtus y Apoſtolo= wie to iáczmo ſłodkie ná nas kładz / A Miniſtrowi czemu gorzkie / czemu ſie wydziera z tego iáczmá / zowiac to iáczmem Diabełſkim ? Czyny to iako czynieli Fili Belial, to ieſt / ludźie bez iáczmá / takuchny też ieſt Miniſter.

Po wtóre **T**ietrzebá tego dowodzić / iż nie winie **S**wietych máig byđz odpuszone grzechy. bo tego nie wzy **R**ościól **K**átholicki. **M**inistrowstie to potwarzy y kłamstwa. **O**ktorych napisano / quæ ignorant blasphemant. niemoga nas prawda przekonąć / musza fałsem nárabiác y bluźnierstwy. **O**dpuszczáig nam tedy grzechy w imie **B**oga w **T**roycy iedynego / mocá od pána **C**hrystusa **A**postolom y ich namiástkom dána. **N**iechayze **M**inister nie bluźni **P**ány **M**áriey / áni inšych **S**wietych.

Tegobys sie ráczey miał náuczyc **M**inistrze / iż áni ty sam / áni żaden **M**inister nie moze odpusćić grzechów / tylko **X**igdz prawdziwy / ktory ma moc od **D**uchá **S**. przez kładzenie rąk **B**iskupich dána : y to nie ná kazaniu / ale w spowiedzi / wysłuchawšy piérwey grzechow / ma odpuszczać.

Ioan. 20. **W**eźmiecie **D**uchá **S**. ktorych odpusćicie grzechy / sa im odpuszone ; á ktorych zadržymacie / sa im zadržymáne.

Otworz vszy **M**inistrze / á náucz sie : iż grzechy odpuszczać / nie należy tylko tym ludziom / ktory ná to wzieni **D**uchá **s**wietego od pána **C**hrystusa / albo od tych / ktorym pan **C**hrystus / albo **A**postowie powuczili. **A** druga, nie mówi komu opowiadác będziecie / ale odpusćicie : toć inšé jest kazanie / inše odpuszczenie grzechów.

Math. 9. **O**śay synu / odpuszczáig sie grzechy twoie.

A tu nie czyni kazania / ale zgoła odpuszcza grzechy.

Z niedziwuy sie / że przed pánem **C**hrystusem grzechów nie wyliczáli / bo iáko y bez krzu mogli grzechy odpuszczać / á my nie moze my. tak też y bez spowiedzi odpuszczał / á nam sie to nie godzi. **A** do tego on znal serca ludzkie / á my meriemy : tylko co nam powiedzga / to odpuszczamy.

Toż masz lac : c. **I**. **I**oan. **I**. iáko sie wysšey powiedziáło / kiedy nie kaza kazania słuchác / ale sie spowiadác rostkáuzig. **J**esli kto

chce mieć odpuszczenie grzechów. Przeto z tych dowodów nąd słonece iásniejszych / obaczyć możesz / że nie w imię króiego Świętego / ale mocą pána Chrystusa / w kościele Kátholickim grzechy odpuszczają. A to nie ná kazaniu / ani przez ládá Ministrá : ale w spowiedzi przez Káplany / którzy dar Duchá S. ná to wzięli. Przetoż náuka dżisiejszych Ministrów / jest nietylko niłczemna / ale y falszywa / przeciw iásniemu słowu Bożemu.

Po trzecie / że Pan Chrystus dosyć uczynił zá grzechy náše / y tego nie trzeba dowodzić / bo to wiemy dobrze : ale że byśmy z Pánem Chrystusem cierpieli zá grzechy náše / y pokutowáli. Sluchay słowa Bożego.

Do Rzym : 8. Jesli społ cierpiemy / ábyśmy społ byli w wielbieni.

Sluchay / Jż choć Pan Chrystus zá nas wciérpiał / y dosyć uczynił : wśáłże my nie możemy z nim królować. iesli tu z nim cierpieć nie będziemy.

I. Petr : 2. Chrystus wciérpiał zá nas / zostáwuiąc wam przykład / abyście náśládowali tropow iego / który grzechu nie uczynił / ani náleziona była zdrađa w yściech iego.

Tu nie mowi / Chrystus wciérpiał / ábyście wy nie cierpieli / yowšem ábyśmy tym ochotni cierpieli / náśládując go : ponieważ on zá grzechy náše ciérpiał : dáleko słusniey ábyśmy z nim zá grzechy náše ciérpiali.

Actor : 3. Pokutnyćie / á náwrocćie sie / áby były zgládzone grzechy wáše.

Math : 3. Czynćie owoce godné pokuty.

Otworz oczy / Oto tenże Jan S króiy wola : Oto Báráneń Boży / który nośi grzechy wśytkiego świata. Tenże

przed sie kaze czynic godne owoce pokuty / iako sz modlitwy / posty /
talmużny / y inſe wtrapienia ciała.

Sluchay Dawida S. Pſa : 6. Bede omywal na ka-
zda noc lozko moie : Izami moimi beda polewal po-
ſciel moie.

Pſal : 108. Kolana moie zemdlaly od poſtu / a ciało
moie odmienilo ſie od oleiu.

Sluchay Daniela S. cap : 4. Grzechy twoie iak-
mużna odkup.

Sluchay Tobiasza S. cap : 4. Talmużna od grzechu
wybawia / y nie dopuſci duſzy iſc do ciemności.

Sluchay Pawla S. Do Żyd : 13. A dobroczyn-
ności y wdzielenia ſpolnego nie przepominaycie / Albo-
wiem takowemi oſiarami zaſlugujemy ſie Bogu.

PATRZ iz Talmużny y oſiary / maia zaſluge v Pana Boga.
Gdzie Apoſtol S. nauczywſzy oſiarowac. Bo oſiary chwali / nau-
cza oſiarowac talmużny dla zaſlugi v Pana Boga / y doſc czynie-
nia za grzechy naſe.

Teraz niechay wſyſcy wważ / ktorzy ſie daja tym Mini-
ſtrow Antychryſtuſowym zwodzić / odpuſty ganic / oſiary / talmu-
żny / ktore ſie dzieia Koſciolom y vbogim ſkalutic. Za temu Juda-
ſowi / kiedy ſie co na chwale Bożę do Koſciola daje / iakobys ſlyſal
drugiego Judaſa / Vt quid perditio hac? Atoć mowil. quia fur erat,
& loculos habens. Wola ci z Koſciola wſiac / niżeli dac.

O Łakomſtwe przekleſte tych Judaſowych Miniſtrow /
iz oni wiecey pożytki ſwoie waja / niż kiedy na pamiętke ſmierci Chry-
ſtuſowej ludzie do Koſciola oſiaruia. Przetoż każdy aby ten ſproſny
bład y niſzemne wymeſly Miniſtrow vznał / niech pamięta co
Paweł S. napisał Phil : 3. Wiele ich chodzi / ktorem

wam często opowiadał (a teraz płacząc opowiadam.)
nieprzyjaciele Krzyża Chrystusowego, ktorych koniec
zatrącenie / ktorych Bogiem jest brzuch / y chwala w
sromocie ich / Ktorzy rzeczy ziemskie mylią. Gdzie prze-
strzega Apostol S. abyśmy sie strzegli tych ludzi / ktorzy powiada-
ją iż nie trzeba żadnych postow / modlitw / iálmużn / ani żadney pokuty.
Bo Chrystus za nas wcięrpiał: ale iedząc / piąc / cielesnie żyjąc gze-
cho w odpuszczenie / y niebo sobie obiecał: tych ci własnje brzuch
jest Bogiem / y są nieprzyjaciele Krzyża S. y matki Chrystusowej.

Aleć dość powiedział Pan Chrystus. Jesli kto nie nosi
Krzyża swęgo / y nie naśladowie mnie / nie jest mnie godzien. Przetoż
niechaj każdy pamięta / iż ci ktorzy na odpusty chodzą ciála swoje tra-
piąc y ofiary czyniąc drogi ciężkie odprawiając / Krzyż Chrystusowo
noszą / y Chrystusa naśladowią. A ktorzy takie ofiarowania lżą / y sro-
moca / ci samego Chrystusa y Krzyż iego hanbia y depczą / iáko dru-
dzy Żydzi / za co wiecznie piekielnym ogniem będą karani. gdyż Krzyż
Chrystusow / Ktory miał bydź tu naśladowaniu / stał sie im zgorz-
beniem.

O Listách odpustowych. Ktore w trunny klada / iáko ty
piszesz. powiada y to tám babom iákos zwoyli. boć to wam własna /
co ono napisano 1. Tim: 6. Od prawdy vszy odwroca /
á do fabul sie obroca. bayże tám iáko chceš / á niechaycie bay-
dowie słuchają. A tys przecie dla tego artykułu Heretykiem.

ARTYKUŁ SIODMY.

O Krzcie Świętym.

Róściół S. Kátholicki náucza / Iż Krześć ma
bydź w wodzie / y słowy od P. Chrystusa ustanowionemi: y
wiele

wiele inſzych rzeczy do Krztu należących wzy, ktorych Miniſter nie śmiał zganić.

Używa też niektorych Ceremoniy / dla wiekſzey wſzczwoſci Krztu S. y dla nauki ludzi Chryſćciańſkich. ktore czeſćiz od P. Chryſtuſa / czeſćiz / od Apoſtoloro wziął.

Haeretyctwo ma ſielá bledow o Krzcie / wczac iſ dżteci bez Krztu mogą bydż zbáwione. iſ Krzeſt nie zgládba grzechow / ále ie tylko pokrywa: y wiele inſzych bledow / ktorych że tu Miniſter nie wſpomina / ia ich też wyliczác niebede. Tylko mu ſie ná ten czás Ceremonię nie podobáiz. á miánowicie mu Krzyżmo S. álbo oley ſmierdżi. Pzetóž mu piſnem S. zákurze / żeby mu nie ſmierdżiało.

Náprzóđ / czytay Miniſtrze co nápiſal Márek Swiety cap: 6. Wyrzucali wiele czártow / y wiele chorych oleiem mázali / y wzdrowiali.

Oto Apoſtolorowie ieſcze zá czáſu Pána Chryſtuſa oleiem mázali ludzie / á pzedſie im nie ſmierdżiało: á Miniſtrowi czemu ſmierdżi: że ſam ſmierdżi / wſyſtko mu też ſmierdżi. Qui fordet fordeſcat adhuc.

Iacob. 5. Chorwie kto miedzy wámi / niech przywiedzie káplany koſcielne / á niech ſie modlá náđ nim pomázuiac go oleiem / w imie páńſkie.

Ani Jákułowi S. oley ſmierdżiał / y owſem chorým kázal go wontác: A pzedſie Miniſtrowi ſmierdżi. Ioan. 9. Plungł ná ziemié á wczynil błoto z ſliny / y pomázal błotem oczy iego / y rzekł mu: Idź wmyi ſie w Sadzáwce.

Pátrz iedno Miniſtrze / iáko tu Pan Chryſtuſ używa błotá / ſliny / wody / pomázania / y omývania. A pzedſie to / áni Pánu Chryſtuſowi / áni inſzym nie ſmierdżiało. Ale Miniſtrowi / y to co Pan Chryſtuſ czynil / ſmierdżi.

Marc. 7. Wziawszygo ná strone od rzeże / w puścił pálce swé w vszy tego / a splungwszy dotknął sie tezytá tego.

A te śliny y bločení / bedziec też smierdziáto? Prose cie powgachay troche / co swieta Ewángelia piše: á niechayci też nie smierdzi / kiedy y teraz wedlug Ewángeliey Kościól Boży przytkádem Pána swégo używa tákiego mázania / bądź oleiem / bądź też błotem / álbo sliną / oczyszczájac / y uzdraviájac dusze náše krzyc. Gdyż one cudá y uzdraviánie / byly znákiem y figurą / iáko Pan Chrystus miał w Kościele swietym / dusze náše od grzechów ná krzcie uzdraviáć. A nie dziwuy sie temu / że tákich Ceremoniy nie wśedzie przy krzcie wspomina písmo swiete: inż cie dáwno o tym przestzeżgl Augustin swiety: temi słowy: De fide & operibus, cap. 9. Mówiac Lukáš S. iż go Philip okrzcił / chciał abyśmy rozumieli: iż y te wszystkie Ceremonie wypelnil / krózych chočia písmo dla krótkości zámulezáto: wśak że z porzadku tradicyey wiemy że máią bydz wypelnioné. tak s. August.

A tak pros P. Bogá o lepszą wonię abyć nie smierdziáto / co P. Chrystus / y Kościóla tego czyni. A ináczey: Qui sordet, sordescat adhuc. A náuká Heretycka przecie bliźnierstwem smierdzi

ARTYKUL OSMY.

O Wieczery Pánskiej.

Kościoł S. Kátholicki náucza / że w Nachwálebnieyszey swiátosci / chleb / y wino / w Ciáło y krew Chrystusowa sie odmienia.

Náucza też / że używáć tey Nachwálebnieyszey swiátosci / y Duchowni y swietycy mogá / tak pod jedną / iáko y pod dwoig osobą / wedlug sáfunku Kościóla S. A iż Duchowni efiárujac we

Nby / używają pod obojg. nie czynią tego / żeby sie nád inſe go-
dnieyſſemi bydż rozumieli. iáko Miniſter potwarza: ále iſ inſa ieſt
ofiára / ktora bywa pod dwoig oſobg. á inſe ieſt używanie ofiary /
ktore moze bydż y pod iedng.

Ma teź y ten zwyczaj że w tey Nachwałebnieyſſey ſwiato-
ſci / záwárſy iſ w Monſtránciey. P. Chryſtuſa / ktory tám zupeł-
nie ieſt / y prawódziwie chwali / noſząc go w proceſſiách po mieſciech /
po polách / áby Pan Bog ludowi ſwému błogóſłáwił.

Haeretyccwo náucza / że ná ich wieczerzy / niemáſ za-
dneý odmiennóſci chlebá y winá. ále táłże zoſtáie chleb y wino / iá-
ko bylo / áz chlebem y winém pożywają P. Chryſtuſa / ktorego tám
nie máſ.

Náucza teź albo rácey potwarza / żeby Koſciól S dlate-
go nie miał ſwiectkim dáwac pod dwoig oſobg iſ nie ſg godni: cze-
go Miniſter nigdy áni ſlyſal / áni czytal.

Náucza ieſzcze y tego fałſu / że P. Chryſtus wſyſtkim lu-
dziom roſkazał / pod oboig oſoba pożywac / chocia tego w piſmie
niemáſ.

Piſmá o tym Artykule.

Naprzód. Jſ w Chryſtuſowym Koſciele ieſt tá odmien-
noſć chlebá y winá. Sluchay ſlow tego. Math: 26. Luc. 22.
Wziął chleb y błogóſłáwyl / y łamał, y dáwał wcznióm
ſwoim / rzekąc. Bierzcie y iedzcie. To ieſt ciáło moie /
ktore ſie za was dáwa: to czynicie ná pámizife moie.

Tu nie ſlyſzyſ żeby pod chlebem / albo w chlebie bylo ciáło / á
pod winem albo w winie byla krew: ále zgoła / to co dáwał. bylo ciáło /
y krew: á chleb nie moze bydż ciátem / áni wino krewg / tylko przez
odmiáne chlebá w ciáło á winá w krew. Jáko / áni kámién ieſt chle-

bem / aź sie odmieni. Otoż tranſubſtantiatio.

Ioan. 6. Chleb ktory ja dam / ciało moje ieſt. Niebyłaby to prawdziwa mowa kiedyby tam miał bydź chleb. bo chleba nigdy niemoże zwąć ciałem. aź kiedy ſie chleb przemieni w ciało / iako woda zowie winem / że ſie przemienią w wino. Otoż tranſubſtantiatio.

Po wtore co Heretyctwo powiada / że Pan Chryſtus rozka-zał wſyſtkim ludziom pod oboiż oſobą pożywać / ieſt przeciw iąſ-ſnym ſłowom Pańſkim. Math: 26. Marci 14. Lucę 22. Gdzie wſyſ-ſcy trzey Ewányeliſtowie wyppiſują / iż z Panem Chryſtusem na wie-
czeryz oney / dwanaście tylko wieczniowie ſiedzieli. a niſt inſyżniemi. A do onych dwunastu wieczniow rzekl. Piycie z tego wſyſcy / y pili wſyſcy. ktorzyſ to wſyſcy? niepowiada żeby wſyſcy ludzie. bo ich tam na ten czas nie było. Ale oni wſyſcy dwanaście / ktorzy z Panem ſiedzieli.

Czemuſz wżdy Miniſtrowie to komu inſemu przypie-
ſują / czego Ewányeliſtowie niepiſzą / kto im to wżdy obiaſywl / ſkad to wiedzą? Oto nad ſłonce iáſnieyſſe ſłowa / z ktorych każdy vnać mo-
że / ieſliż tu wſyſtkim ludziom rozkazał pic. poniewaſz od oney oſtateczney wieczeryz odla-
czył inſyſch / a ſamych tylko dwanaście Apoſtolorow przypuſcił / do ktorych to mowił. Rozwa-
ż prze Bog cie proſe / a vñay fałſz Heretycki.

Toſz teſz y Paweł S. I. Cor: II. piſe / a nie inſego z niego niemaſz. bo chociaſz wſpomina / że P. Chryſtus dawał wcz-
niom pod oboiż. Ale tego nie piſe / żeby reſta-zał wſyſtkim pod obo-
ia vżywać / iako to Miniſter przeciw iáſnemu ſłowu Bożemu twier-
dzi. A chociaſz Paweł S. dawał Koryntczykom pod dwoiż oſobą /
nie piſe żeby ſie niegodziło pod iedną / bo wiedział że ſie godzi pod
iedną y pod dwoiż oſobą.

A żebyſ wiedział / ſkad to mamy / że ſie godzi pod iedną
vżywać ſluchay w Dzieiách Cap: 2. Trwali w nauce Apoſtołſticy /

y w wieczniectwie łamania chlebá / y w modlitwách.

Łamania chlebá / to iest Ciála Chrystusowego / tak to wykłáda Páwel święty / I. Cor: 10. Chleb kroy łamiemy / iżali nie iest wieczniectwo ciála Chrystusowego? Otóż masz iásny dowód / iż ná początku Kóściola / Apostołowie dawáli pod iedną osobą / poniewáz w Dzieciách / ani kielichá / ani winá żadney zmiánki niemáš. Tóž masz w Dzieciách / Cap: 20. Co kiedyby miało byđ przećiw rozłazaniu paniskiemu / nigdyby tego Apostołowie nie czynili: y owšem mieli tego przykład samego Pana Chrystusa.

Luc: 24. Bedąc Pan Chrystus w Emaus / gdy siedział y stołu / wziął chleb / błogosławił / łamał / y dawał im / y otworzyły sie oczy ich / y poználi go.

Káždy wierny niechay czyta / á rozważy / iżali sie nie doczyta tego / że Pan Chrystus tóž własn timer czynił / co y ná ostateczney wieczerzy: ále to same słowa pokázuia / kiedy w Dzieciách Cap: 2. czytamy o łamaniu chlebá / wszyscy rozumieia o téy świętości. A tu nie tylko łamanie chlebá / ále czytamy że to Pan Chrystus czynił / że błogosławił / że rozdawał: czytamy y cudo które sie stało. Czegóż to nie dostáie Ministrówi? Powiáda iż nie piše słów / To iest ciáło. Ale y w Dzieciách Cap: 2. y 20. nie wspomina słów / á przed sie y sami Ministrowie przyznawáia / że tam tá świętość byla / á czemuś sie tu słów nápiera. Kiedy iest rzecz samá: Wszak też kiedy krześć wspomina / tylko mówi: O krześć go / tam wierzyś że krześć byl / chocia słów nie wspomina. A czemuś też y tu nie masz wierzyć gdy zowie według pierwszego zwozycá łamaniem chlebá / chocia słów wszystkich nie kładzie: Wiere sie námysl.

Powiáda iesze Minister / że nie dwákroć / ále raz przed meką swoią Pan Chrystus te świętość postanowił. A cóž ná tym Ministerze? áza mu nie wolno bylo tego po zmartwychwstaniu wznowić / co raz postanowił / króž mu tego zabroni? Bo iesli o to idzie / iáko ty

piśeś / że sie nie obiecowal pić z owocem winnice / aż w Królestwie
 Oycá swęgo: y owsem niech tak będzie / iáko ty chcesz. Aleć to będzie
 po nas / bo pzećie ciało swoie dawał / w łzaniu chleba / á winá /
 áni kielichá nie wspomina: Otdź przed sie y sam Pan Chrystus pod
 iedną osobą dawał.

A iż to ciało Boże noszą w processjach / chwalgę y kieláizę przed
 nim Kátholicy / czynią to że sie náuczyl onego: Páná Bogá
 twęgo chwalić będzieś / y iemu samemu służyć. Czego iż
 Heretyk nie rad widzi / nie nowiná to: wśák téż y Herod nie rad wi-
 dział kiedy sie trzy Krolowie przed nim klániali: y Judas / kiedy S.
 Mágdalená / ná pámíatke smierci oleykiem go námazála y Pháryze-
 usowie / kiedy go z processją prowadzono: takci záwse nieprzyiaciele
 chwaly Chrystusowey czynią. Nie trzeba téż o tym wątpić / że Pan
 Chrystus obecnością swoią y miástká y domy y polá błogosławi do-
 znał tego Sácheus y insy ktorzy w dom tego Páná przyimowali.
 Jesli w stárym zakonie dom onego Obededoná Bog błogosławił /
 zá przyięciem oney szezynie / á czemuśby sie nie spodziewać błogoslá-
 wienstwa / zá przyięciem P. Chrystusa w tey swiętosci. Toć jest
 szukać pierwey Królestwá Bożego / y sprawiedliwosci tego / iáko
 nas Pan náuczyl / gdy Páná Bogá nášęgo chwalemy. A Mini-
 ster y sam nierozumie co plećie.

ARTYKVL DZIEWIĄTY.

O Stanie Malzenskim.

K Ościol Swięty Kátholicki / Stan Malzeński /
 według pismá Swiętego między siedm Sákramentá poczyta.
 wśákże Malzeństwem to tylko zowie / kiedy para ludzi oboiey plęć

sobie

sobie wolnych / przystoynym obyczáiem od Boga przez Kościol S.
opisanym / w ten stan wstępuje: á raz przysięwszy / nie godzi sie go
do śmierci rozrywać.

Jednak kto chce bez Małženstwa w czystości / y powściągli-
wości żyć / nie gáni: y owsem iesli kto slubem / y przysięga tego
potwierdzi / przykazuje aby slub y przysięge swoje Bogu uczynioną
zachował. á Małženstwa takim niedopuszcza. A kto slubu niechówa/
karanie y czesne y wieczne odnosi.

Haeretyctwo Stan Małžensti od Sakramentow wyrzu-
ca / żadney mu łáski Bożey do świętobliwego życia nieprzyznawa-
jąc: wlasnie iáko kiedy kto Szewcém albo Kowalem zostanie. tak też
kiedy kto w małženstwo ich wstąpi. A co gorza. kiedy Apostátá
iáki / slub y przysięge Bogu uczynioną złamawszy / odda sie z nie-
wiasztą / to oni zowia Małženstwem / choć to iest wiecéy niż cu-
dzolostwem / albo ráczey trzymoprzysięstwem / y świętokradstwem.
A przedsié to napiętrofse iest świeccenie każdego Apostátá / ná Wzréd
Ministrowsti oddanie / ztáka nierządnicą.

A owsem nawietfsz zelżywość stanu Małženstiego Luter
swoim Ewangelikom pozwoil / przy żonách mieć concubinas / álbó
nierządnicé.

Pisma o tym Artykule.

Naprzód Jz Pan Bog przed wse stany Małženstwo postá-
nowyl / iuz to umie dobrze Minister. Ale że też przecie niektóre od
tego wyiá / ma sie teraz nauczyć.

Math: 19. Jesli tak iest spráwa czlowieczy z żoną /
niepożytecznie sie żenić / który im rzekl. Niewszyscy
przyima słowá tego. Ale którym iest dane.

Sluchayje Ministrze / oto napierwoy sam P. Chrystus /

wolne czyni od Malżeństwa / te ktorzy mają dar powściągliwości.
A tak nie wszyscy sie powinni żenić.

I. Cor: 7. Kto daie w Malżeństwo pannie swą /
dobrze czyni. y ktory nie daie / lepiej czyni.

Patrzayże y tu / iż nie wymuie od Malżeństwa kto z dobrej
woli swej nie chce dać panny za mąż / y chwali to Apostol / że lepiej
czyni. A Minister czemu gani? A widzisz wszdy że nie wszyscy powin-
ni w Malżeństwo wstąpić.

Tamże / Rozwiązany iestes od żony / nie szukayże żony.

A słyszysz że Apostol S. nie przykazuje Malżeństwa / y ow-
sem zakazuje tym ktorzy sie raz Malżeństwa wyrzekli. A Minister
wiecey sie nad Apostola domysla.

Nieszcze. Błogo sławiensta jest / iesli by tak została we-
dle moiey rady.

Oto y tu wolne czyni wdowcy / od wtorego malżeństwa.

I. Tim: 5. Gdy sie zbestwily w Chrystusie / chcą iść
za mąż / mając potepienie / iż pierwszą wiare złamały.

Otworz vszy Ministrze / żeć tu Apostol S. zakazuje Mal-
żeństwa / tym ktorzy Bogu czystosc slubowali: chcąc tego / aby pier-
wszą wiare: to iest / co pierwey Bogu slubieli / zachowali. Bo iesli
po slubie czystosci / komu insiemu slubią Malżeństwo / mają pote-
pienie. A tak y ci wyieci sa od Malżeństwa / ktorzy pierwey Bogu czy-
stosc slubowali y przysiegli: takowi sa Dzieja / Zakonnicy / y wszyscy
inzy takie sluby mający.

Math: 19. Wszelki kto opuści dom / albo bracia / albo
siostry / albo oycą / albo matkę / albo żone / albo syny / al-
bo rola / dla imienia mego / tyle stoćroć weźmie / y ży-
wot wieczny odzierzy.

Otworz vszy Ministrze / Oto Pan Chrystus dopuszcza opuścić żonę / y bez nię w powściągliwości żyć. Równem zapłatę za to wieczną obietnicę.

A Minister żatula vszy przed Chrystusem / á nągląda do Moyżesza: wolałby ráczey żydem takim zostác / niż żonę opuścić. Podobą mu się Żakon Moyżesów / iż káplanom dopuszczał małżeństwa: áleć y tam nie wszyscy w małżeństwie żyli. Aza Heliasz S. miał żonę / także y Jan Arzyciel / y wiele inšych? A w nowym Żakonie sam Pan Chrystus / Apostoły porym y inše uczynił wolné od małżeństwa / y nie tylko nie kazał się im żenić; ále y tym ktorzy mieli / kazał opuścić. A ty Ministrze iáko? nie podobac się tá Ewángelia? wierz: wolałbys ty y Chrystusa odbiezc / niż twoię niewiašty.

Przypatrujże się tu człowiecze wierny małżeństwu Heretyckiemu / tych świętych (quasi) ludzi / w ktorých Minisy / Niezabiegowie / ktorzy przed karaniem z Papiestwa wciekają / żenią się / przeciwo táśnemu słowu Bożemu: przetoż też nie jest to małżeństwo / ále wierné cudzołóstwo y wšeteczność.

A iesli to obraża Ministra / że ten celibat nie wszyscy dobrze zachowują: niechajże wie / że też y ich také małżeństwo / albo ráczey wšeteczność / nie mniej smierdzi: kiedy iáko wczę / tak też czynią. Si non vult vxor, veniat ancilla. Si non vult Vasthi, veniat Hester.

Stan swięty małżeński w Heretyctwie / według swych wstaw od Sakramentów odrzucają. Ale się iáko bydło miešają. ieslić iednego niegodni / sequitur, że innych godni bydź nie mogą.

ARTYKUŁ DZIESIĄTY.

O Wzywaniu Świętych z Pánem Bogiem ziących.

Rościół Świety Kátholicki náucza / iedynego Boga wzywáć / we wśyſtych potrzebách náſych / iáko dawce wśyſtkiego dobrego.

Náucza teź / Iż Świeci chocia według ciála pomárlí / ale wedle duſze z Pánem Chryſtusem żyją / y Páná Boga widzą / y táńże teź Páná Boga zá nas proſią : przeto godzi ſie ich teź wzywáć : nie żeby nam co dáli / ale aby ſie zá nas w potrzebách náſych przez imie páná Jezusa modlili / iáko teź tu ná ziemi będąc / czynili.

Náucza przytym / Iż ſam Pan Chryſtus ieſt iedyńy poſrednik y przyczyńcá náſ / przez którego mamy o wśyſtko proſić : wśátkże y tego potrzebá / ábyſmy ſie y ſámi modlili / y duudzy teź známi / chcemyli co przez tego poſredniká otrzymáć.

Skádże y to ieſt iż iáko rózne ſą dáry Boże / któie Świety m ſwoim dáte / ták teź y rózne potrzeby y doległoſci náſe : w ktorych ſpecificè proſimy Świetych o modlitwy.

Haeretyctwo iáko zwykło / bluźni Świeta z Pánem Bogiem żyjące / zowiąc ie umárleni / przeciw iáſnemu ſłowu Bożemu / y wzywáć ich / to ieſt proſić o modlitwy zakázane. A Kátholiki ſkázliwie y potwarzá / nie rozumiejąc ábo niechcąc rozumieć náuki Kátholickiéy / o wzywániu Świetych.

Piſmá S. o tym Artykule.

Math : 22. Jam ieſt Bóg Abrahámá / Bóg Iſááká / Bóg Jakubá : nie ieſt Bóg umárlých / ale żywiących.

Otworz wſzy Miniſtrze oto żyją Świeci. A czemuż ie ty w umárleni zowieſz?

Wádroſć. 3. Duſze ſpráwiedliwych ſą w reſu Bożych / á nie tknie ſie ich meká ſmierci. Zdáło ſie ſzalonym że u-

márli / lecz oni są w pokoju.

A słyszysz Galony / iáko cie pismo zowie / to pewniejsza / że ty
śálejes / á Święci żyją.

Powtore / że Święci żyją z Pánem Bogiem / proszą zá nas Pá-
ná Boga / y modlą sie o potrzeby náše.

Apocal. 5. Dwádziestá y cztery stárzy / pádli przed
Bárankiem / májac każdy cytry / y czasze złote pelné won-
ności / które są modlitwy świetych.

Oto choc sam Pan Chrystus posrzednikiem / á przedsie sie
Święci modlą.

Thok. 12. Jam ofiarował modlitwe twoje pánu.

Oto też modlitwy Anyol ofiaruje / to nie sam Chrystus.

2. Mach. 15. Ten jest któzy sie wiele modli zá lud / y
zá wszytko miásto.

A słyszysz kto sie tu po śmierci modli / á za to byl Chrystus ?

Ioan. 16. W on dzień w imie moje prosić bedziecie / y
nie mówie wam / iż ja bede Oycá prosił zá wámi.

Tu mówi / nie ja bede prosił. Ale / wy Apostolowie / ty Pie-
trze / Andzeiu ié.

Iacobi 5. Módlcie sie iedni zá drugiem / ábyście by-
li zbáwieni. Abowiem wiele może vstáwiczna próśbá
spráwiedliwego.

Jáko iásne słońce ná niebie / Słysz że sie drugim káze mo-
dlić zá drugie. to nie sam Chrystus.

Posluchay też przykłádown / o Świetych Apostolech /
że oni będący tu iesze w cieie / prosili o modlitwy inszych Świetych
śmiertelnych.

Do Kzym : 15. Prośe was tedy brácia / przez

Páná nášego Jezusa Chrystusa przez miłość Duchá S. abyście mie wspomagali w modlitwach za mną do Boga.

Oto Páwel Swiety wzywá innych przyczyncow aby sie za nim do Boga modlili. y byláś tu krzywda onemu iedynému Pośrednikowi y przyczyncy? A iesliś to ieszcze śmiertelnych prosył o przyczynie. czemuśby niesłusniey wzywać żywiących w nieśmiertelności z Pánem Chrystusem?

1. Cor : 1. W którym nadzieię mamy / za pomocą tego iż teź ieszcze wyrwie w modlitwie za nas.

1. Thef: 5. Bracia módlcie sie za nas.

2. Thef : 3. Naostátek bracia / módlcie sie za nas / aby mowá Boża bieżała y była wstawiona.

Przypátruy sie człowiecez krześcíanśki / modlitwom Apostolśkim: iesli Páwel S. prośi o modlitwe ludzi bez vblżenia Pośrednictwa Chrystusowego: Czemuś Minister błuźni żeby prosby náśe o przyczynie Swietych / co wymowály albo Pośrednictwu Chrystusowemu / albo vfnosci náśey ku Pánu Bogu. Jakoby wielka zelżywość była Bogu / prośić o modlitwe Swietych żyjących w niebie / niżli tu żyjących ná ziemi. Jakie to tych Ministrów bluźnierstwo przeciw Chrystusowi / niech każdy wważy. O głupstwo / o ślepoto / wielka w tych ludziách / że májac słowo Boże / tak stego w ciemnościách Heretyckich pomorzeni będąc / nierozważajá co Iacobi 5. nápisano. Wiele może modlitwá sprawiedliwego vstać wiczna.

Żáslepiá sobie oczy Minister písmém / Kiedy Swięci nie dopuszczáá siebie za Bogi chwalić: ále ktoż tego niewie? inśac to kogo Bogiem czynić. á inśa prośić kogo o modlitwe.

Náucz sie głupi Ministrze tey náuki písmá S. Ze inśy

jest ktorego prosimy aby nam dal / A ten ci jest Pan Bog; inszy
 przez ktorego prosimy. A ten ci jest Pan Chrystus. A inszy zas sa kto-
 rych prosimy / aby znami Pána Boga przez Pána naszego Jezusa
 prosili. A ci sa swieci ludzic. kiedy sie tego nauczysz / nie bedziesz tak
 wstecznie bluznil.

Przygania ieszcze Minister dowodom naszym kiedy po-
 wiadamy: iesli w krola siela moze przyczyná tych / którzy w lásce kró-
 lewskiej sa. daleko wiecey w Boga wazy przyziaciel tego. Nie podobá
 sie ten Argument Ministrowi. powiadaágcze Krolestwo Chrystus-
 sowe / nie jest tego swiata. Ale nie dziwow sie / znać ze Minister nie
 wiele pisma czytal. Czytajze v Swietego Jobá 42. Job slugá
 moy bedzie sie záwas modlit / oblicze iego przyime.

A Genes: 20. sam Bog rozgniewawszy sie na Abi-
 melechá / nie inaczey sie vblagal áz sie Abraham zá nie-
 go modlit / y tak Bog rzekl. Abraham bedzie sie mo-
 dlit za cie / y żyw bedziesz. A slyszysz to Ministrze / ze y on
 Krol niebieski chce / aby sie przyziaciele iego / zá drugimi do nie-
 go przyczyniali. Naucz sie tego prosie cie á nie bluzni.

Alle nie o toć idzie Ministrowi / cos gorszego mo wi /
 nie wierzy ten Heretyk / zeby Swieci po smierci wedle dusze żyli. pi-
 szac tak: Apostolowie w prochu ziemie wedle ciála / áz do dnia Sa-
 dnego odpoczywáia / iakos zá toba przyczyniac sie moga?

Toć insza Ministrze / pytamze cie / iesli sa w ziemie wedle
 ciála. á dusze ich kedy sa? tez podobno w ziemie. Jáko miánowicie
 duszá onago Loreá ktoremurzezono. Dzisiaj zemna bedziesz
 wrótu. gdzie duszá iego byla / á za w prochu? O nieszczesny czlo-
 wiecze / oto z Nowokrzesczancami y dusze morzysz. powiedzcie ráczey /
 iz y dusze Swietych vmieráia. á tak nie masz kogo wzywac. do tego ty
 widzisz zmierzasz / iakoc sie widzisz. Zdychayciez tez iako bestie. Alle Swie-
 ci żyia z Pánem Bogiem / y mowiemy z Swiety m Pawlem :

Sądamy pielgrzymowania od tego ciała / ábydż obecnyimi z Pánem / nie zostáią tedy dusze w prochu. Przetoż Argument Papiestki dobry. A tys Heretykiem / by iedno nie Nowo Przejencem / ieden z tych ktorzy dusé morzq.

ARTYKVL IEDENASTY.

O Wodzie Swięconey.

Róściol S. Kátholicki náucza / Iż Pan Bog Riáto przez inše rzeczy stworzone / ták y woda swięcona chore uzdrawia / Dyabelstwa wyrzuca / rzeczy doczesné / w domu / w oboczce / w polu rozmnaża.

Haeretyctwo fráskámi to y czátámi zowie. rozumieic to bydż przeciw słowu Bożemu.

Sluchayże o tym tedy słowa Bożego.

Uaprzod. Ze pan Bog chore uzdrawia wodą / Math: 4. Reg: 5. Elizeus náuczyl Náámána. Idź á omiy sie siedm kroć w Jordanie / y wroci sie zdrowie ciała twemu / y będziez oczyszcion.

Tu slyś Heretykt / czym prorok wleczyl tradowátogo / żeć wodą.

Ioan: 5. Akto pierwszy wstápyl do sadzawki po wzruszeniu wody / byl uzdrowiony / od ktoreykolwiek choroby. Oto wodá poświęcona / w ktorey ofiary Swięte obmywano uzdrawiáá chore.

Ioan. 9. Idź umiy sie w Sadzawce Syloe.

przyśled / y wymyl sie y przesyżzał.

Oto woda ślepego ozdrowiła. A frąski też to / albo czary.
Co rozumiesz Ministerze?

Moglbym ci wiele przykładow przypisać. iako Pan Bóg wiele dziwnych rzeczy przez wodę czynił. Ale czytaj sobie / Mar. 5. Num: 8. Num: 19. Albo rączy czytaj w Ewąnyeliey / iako Szatá Páná Chrystusowá chore ozdrowiáá Math: 9. Math: 14. y Chusta Páwła S. Dzieci. 19. y Cieni Piótrá S. Dzieci 5. A przecie to nic nie wymowáło chwale Bóżej: y owšem wielka ztąd Pánu Bógu chwala bylá. Ktory przez ták podlé rzeczy / wielkie cudá czyniel.

Powtore / Zeby Pan Bóg wodą Dyabły wyganiał / nie wiezy Minister / albo go nie krzezono / albo nie wie co iest krześć: áza ná krzcie / wodą dyabla nie wyganiaá: niewiem iesli wšyſtko morze ná Ministrá wylano / iako on mowi: podobnoć trocha go polano: á przedsie ona trocha wody wyzwolony iest z mocy Dyabelſkiey / chyba by go znówu opetal / boć bázno te wodę bliźni.

A iesli ná krzcie ma te moc wodá / Ze Szatána od czlowieka odpędza: á czemuſby y wodá / słowem Bózym y modlitwą poſwiecona / niemialá mieć tézże mocy: ponieważ tá wodá ſwiecona iest: przypominánie oney wody którzſny ſie krzcili / oſwiádczáágc ſie / żeſnij przez wodę z mocy ſatánſkiey wſfli / táz go téz wodą znówu odpędzam

Ale Minister chce wiedzieć / kiedy Apóſtolowie náuczáli wodę ſwiecić: Odpowiádam / ták kiedy Apóſtol S. piſe: 1. Tim: 4. Wſelkie ſtworzenie dobre iest / á nic nie ma byđ odzucano / co z dziekowaním bywa przyimowano / Abowiem poſwiecone bywa przez ſłowo Bóże / y modlitwy. Oróz y wodá / iako ſtworzenie Bóże / bywa tymże ſpóſobem poſwiecona / y mocą ſłowa Bóżej y modlitwy / odpędza Diabla od nas. A te moc dáł Pan Chrystus mówiac: Czary wyrzucaycie. Które wyrzucánie bywa modlitwą / poſtem / wodą / y inſemi rzeczami

świeconemi : Jako też v Tobiasza Aniol / wyrzucił Diabelstwo.
Cap : 6. Ładząc żółcia z ryby. A Dawid S. od Saula odpędzał Dia-
bla Cytra / I. Reg : 16.

Po trzecie. że domy / bydło / wodá świecona od škody bro-
ni y żyznosc dáie. masz przykład 4. Reg : 2. Gdzie do Elizeusa mo-
wia: Wody są bardzo złe, y ziemiá nieplodna. A on rzekł.
Przyniesćie mi naczynie nowe / á włożćie w nie soli.
wyšedšy do źrzedlá wod w puścil w nie soli / yrzekł.
To mowi Pan : Vzdrowilem te wody / y nie bedzie
wiecey wnych śmierci, ani nieplodności. A tak v dro-
wione są wody.

Jesli solá Helizeus vzdrowil wody nieplodność / iáko dáleko
wiecey modlitwa y słowem Bożym poświęcona wodá / wszystkie
rzeczy vzdrowi y od škody obroni.

Náucz sie Ministrze. Iż to nie sámá przez sie wodá czyni.
Ale Bog przez wodę: ktory przez te rzeczy stworzone / nam dobre
czyni / tak ná cieie / iáko y ná duszy / y ná doczesnych potrzebách. To
gdy bedziesz vmiat / nie tak łatwie bedziesz bliźnit.

ARTYKVL DWANASTY.

O Poście y rozności Pokármow.

Rościoł Swiety Kátholicki náucza / iż post iest
dobry vczynek / y zá grzechy náše Pána Boga blaga / y
dosyć czyni.

Náucza też rozności pokármow / we dni postne.

Haeretyctwo iáko zwykło / to wszystko gániz y rozmáitę

mi plotki potwarza. Ale każdy niechay rozważa / iáka to ich ślepotá.

Wapzod Jz post iest dobry / masz słowa Anyelstie / Tobie 12. Dobra iest modlitwa z postem y iálmujná. Powtore / Ze post zá grzechy dosyc czyni / masz przyklad Antioitów.

1^{Cor} 3. Zapowiedzieli post / y oblekli sie w wory / y zlitowal sie Bog.

Po trzecie Ze różność pokármów iest dobra. Do Rzym: 14. Dobra rzecz iest nie iescć miesá / y nie picć winá / ani czym sie brát twoy obraża / albo goršy.

Támże / wšytko w prawdzie iest czyste / ale złe iest człowiekowi / ktory ié z obrażeniem.

Do Tit: 1. Wšytko czyste czystym / lecz pokalánym y niewiernym / niemáš nic czystego: ale pokaláne są ich / y vmyśl y sumnienie.

Tu otworz všy Heretyku / żeć nie pokárm máże człowieká / ale kiedy kto ié z niedowiarstwą / y nieposłuszeństwą / y wżgárdy / albo obżáctwá / w złym sumnieniu / to człowieká máże

Rtak masz rozumieć Ministrze ono mieysce Math: 15. cap. Co w vstá wchodzi niepokála człowieká / ale te rzeczy ktore wychodza z vst / z samego serca pochodzą. bluźnierstwo wáše o postách / Chrystusowym słowem zaleconych / y przykładem potwierdzonych / také nieposłuszeństwo wáše / iž wrze- czách Swietych niechcecie Kościoła słucháć / to was máże / to was pogánmi y iáwno grzesnikámi czyni. v tegož Mátheusá S. c. 18.

1. Cor: 8. Jesli pokárm obraża brátá mego / nie bede iadł miesá ná wieki. ábym brátá mego niegoršył.

Niemowi / bede iadł / chocia sie kto goršy / iáko Heretycy mowiz.

1. Cor : 10. Jesliby kto rzekł. To jest ofiarowano Bógom. nie iedźcie.

Oto nie wszystkiego káže iesc / co w iatce przedają.

Do Rzym : 14. Ten który ie / niechay niegárdzi nie iedzącym. Czemuż Heretycy gárdza Cáholikámi?

2. Cor. 6. Bądźmy iáko sludzy Bóży w pościech.

Oto náš post Bogu záleca. á nie pokarm.

Math : 4. Gdy poscił 40. dni y 40. nocy / potym iaknal. y przystápiwszy kúsićiel rzekł mu Rzecz aby to kámienie / stálo sie chlebem.

Gene : 3. Wáz rzekł do niewiásty. Czemu wám Bog przykazal / żebycie nie iedli z káždého drzewá rázkiego?

Z tych świádectw / obacz wierny esłowiecze / co o tych Ministrách máš rozumiec. ktorzy od postu / y rozności pokármow odwodza / skádl sie tego náuczyl : pewnie nie od żadnego Apostolá / ále od onego wejá piekielnego. Kto slucha Ministrá / wlasnie iákoby onego Diabla w Káiu slyšal / wstáwicznie przeciw brákwaniu pokármow / wolájac / pytájac. Czemu nam zákázuiá iesc / á za nie wszystkiego Bog stworzyl? Czemu miésá nie iecie. Jeslic to w Káiu Diabel czynil / y Pána Chrystusa / také kúsyl / Sequitur / że také zwodzicielow / iáko czárt á okrutného musze sie chronic.

Náucz sie Ministrze. Jz Káholicy nie dla tego posty záchowá / rozność pokármow / iákoby pokármny miály bydzi zle / bo to jest czártowšta náuka / o ktorey mowi Apostol Swiety 1. Timo : 4. Ale dla tego sie wstrzymáwájac od pokármow y nalepszych / żeby ciálo swoje umartwieli. A také post y Diabły wyrzuca / iáko sám Zbáwiciel powiedzial Mar : 6. To Diabelstwo nieby wá wyrzucone / iedno w modlitwie á w poście. Otoż post nie

jest Diabelska nauka / iako ty bluźnisz. Ale samego Chrystusa. Do-
 syc miez na tym / y za insze plotki y potwarzy. bo nie godne odpowie-
 dzi. Chcesz ty iesc ryby miasto miesa / iedz a niebluźni. A iescic Mly-
 narskie wieprze sa tluste / tedy y Niemieckie wieprze niebarzo schudly.

A iescic sie nie podoba ze niektorzy wola chlopá zabíc / niz w-
 pigtel mieso iesc / iako ty powiedasz / chociamci ja tego nigdy nie sly-
 sal. Ale y ono tez nie lepsza kiedy sie Niemcy tak dlugo picciem y ie-
 dzeniem morza az pozdychaja. A tak Luther wasz obzarzy sie zdechl.
 Plures occidit gula quam gladius. Przetoz mozesz nie przyganiac po-
 stom Papiestwu / tak sie dobyz twoi Luthrowie obzeraia / iako y kto
 inszy / nie dalekoc tam ciebie mieskaia / co sobie ruszycami / przydra-
 mi spelniaia. Toe takie wasze posty. Ale inszyc jest Abusus postu. ain
 sy doby post / ktoriego Kosciol Swiety wezy.

ARTYKVL TRZYNASTY.

O Prymacie Biskupa Rzym- skiego.

Kosciol Swiety Katholicki, Biskupa Rzymkiego
 wyznawa bydz Successorem Petri ac Vicarium Christi, dla tego
 y miedzy Biskupy wshytkiemi ma Primat / bo iest pierwszym / zwierz-
 chnoscia nad wshytkie insze.

Przeto mu tez Katholicy do nog wpadaia / calnia / czac w oso-
 bie y wrzedzie tego Pana Chrystusa. A wshyscy Biskupi / y Kaplani /
 od niego / iako od pierwszego pastersza wzaad y moc bierza.

Haeretyctwo przeciwo temu / nie inszego nie ma / tylko po-
 twarzy y syderstwa: Powiadaia ze Papieza Bogiem y Bogu ro-

wonym czyniemy: á iż go za Boga chwalemy. y inſe ſromotne ſłowa piſa.

Abys wierny czlowieczce wiedział / że to ſa wierutne potwarzy / y bluźnieſtwa: ſłuchay ſłowo Jezuſa Chryſtuſa.

TRAPZÓD maſz wyſſey w Artykule 5. ááko Pan Chryſtus uczynił Piotra S. fundamentem / kámieniem pierwoſym / klucznikiem królestwa niebieſkiego / Páſterzem owieczek ſwoich / czego żadnemu inſemu nie dal. á tak Piotr S. przed inſemi / miał Prymat / y zwiérczchność pierwoſzą. A po Pietrze S. otrzymał to Suſceſſor iego Biſkup Rzymſki.

TO maſz ſłowo Boże nád ſtolicy tásmieyſe ocoſz tedy idzie Miniſtrowi. Czym ſobie záſlepia oczy? Powiada że wielka roznoſć ieſt / miedzy Chryſtuſem y Pápiem. Bo Chryſtus był ubogi / do mu nie miał / Krzyż noſił / Koronę cierniowá / nogi wmywał. A Pápieſz pyſny. bogáty / Koronę zlotá noſi / nogi mu cáluiz.

Odpowiadam TRAPZÓD / á gdzież to Pan Chryſtus przykażał / áza mowiac Piotrowi / tyſ ieſt opoka / klucznik / páſterz / przydal będzieſz ubogi / nie będzieſz miał domu / w cierniowey Koronie krzyż będzieſz noſił / nie będąc nog cálować. A gdzież to tak nápiſano? A dla tego Piotr S. nie był Páſterzem / iż w cierniowey Koronie nie chodził.

PO wtore to ráczey nápiſano / iż Piotr S. wſiárokſzy ten Prymat bogátym zoſtał: bo pieniądze y máietnoſci ſwoie pierwoſy krzeſciánie / do nog iego przynoſili / w Dzieciách cap: 4. y w taktéy był uczciwoſci / że téż cien iego ludzie czcili / y pod cien iego ſie gárneli. á on y cieniem ſwym choie wzdawiał / w Dzieciách 5. A ná grzechy zwlaſczá ná krzywopyzniſtwa tak ſtogi był / że téż drogie ludzi ſłowem wmozyl. A czytaeſ to Miniſtrze? gorſza to / niź inquiſitia Hiſpáñſka. A przedſie ſie zniwca Hæretyk ná inquiſitiá.

PO trzecie / Aza téż Pan Chryſtus nie dopuſzczal nog ſwoich cálować: á wtrácił je tym zwiérczchnoſć / kiedy mu nogi cálowano:

T ákžec y Piotr S. álbo Successor iego / kiedy mu iáko Vicario Christi, nogi cáluia / w iego osobie / Chrystusowi cześć wyrządzaiac. Izali dla tego primatum vtráci: Sluchay co Chrystus mówi: **Kto was przyimie / mnie przyimie. Kto wámi gárdzi / mna gárdzi.** A ták Chrystusá czci / kto iego Wikáriego czci: Chrystusem gárdzi / kto iego Wikáriem gárdzi

Po czwarte. Pan Chrystus Luc: 22. nie odcina potestatem gubernandi, y owsem chce miec stárse y przelozone / iáko tánje mówi / tylko zátázuie appetitum dominandi / y pychy w pánowaniu / á zwierzchność záleca. Jákos teź y Piotr S. 1. Petr: 5. ktorego ty przywodzisz / tegos vczy / wśáktže choćaby kto w pysie pánował / nie dla tego tráci primatum. y owsem tenże Piotr S. roztázuie bydź poslusnym Pánom / nietylko dobrym / ále y złym / 1. Petr. 2.

Po piáte. Papież nie iest taki / iákiego ty máluies / y nigdy mu oné slowá, ktore ty przywodzisz Páwla S. nieśluzá. bo sie Bogiem nigdy nie czyni / twoy to fals y potwarz. Alés ty takim / iákim cie opisuié samże Piotr S. 2. Petr. 2. **Ktorzy zá ciałem w poządliwosci plugástwa chodzą / á zwierzchnozcia gárdzą / zuchwálcy / w sobie sie kocháiacy. nieboia sie wprowadzac sekt / bluznic.** Albo iáko w Grecim iest: **nie boia sie bluznic przelozonych.**

Tego poswiadcza y drugi Apostól Epist: Iudę: **Ták y ci ciaz lo plugawia / zwierzchność odzucacia / y maiestat bluznic.** Táké wam Apostolowie znáti dáia / y potym was nalepiey poznác / kiedy poządliwoscia smierdzicie / á zwierzchnoscia koscioła Božego zuchwále gárdzicie / bluznierstie Sekty wprowadzacie: toć wasie znáti / zescie falszywými prorokámi: wam ono sluzi nie Papielowi / zescie sie Pána zápyzeli / kiedy sie zwierzchnosci tego przycie / y kupczycie Ewángeliámi: takę przepowiadáiac Ewángelia / ktora sie wam lepiey pláci.

Po hoste: pytasz sie / iesli też Piotr S. kiedy pánował: A tom ci już wyssey powiedział / iáko pánował / kiedy pieniądze miał / kiedy sie cieniowi tego klántano / kiedy ludzie karal śmierciá. A iesli Piotr S. śmierć dla Pána podiáł / tedy też siła Papieżów dla pána Chrystusa meczennikami podieli. Czydziesięci Papieżów ieden po drugim meczennikami byli / y Káthedre swoje krwiá poswiecili / y záwsze gotowi sá dla chwały Bożey umrzec.

Gdyby ták dzisieyszym Ministróm przyszlo cierpiec / iáko Kátholicy cierpieli / odrzékłby sie dugi Ewángeliey. ále cóż to czyni / rozwaś wierny człowiece / Biskupstwa / Praelatury / Plebanie / Króie ci wilcy Kátholikóm wydzieráig / té im bázro smákuig. á iákdóž by sie pozrywli / kiedyby byli kóscielnych dochodow niepobiáli: wiá dzis sá na tym świecie co sie dzieie. Przetož Luter y Kálowin / y Satellites ich nie Ewángelikami sá / ále hostes & inimici Christi & Evangelii moga bydž názwáni / y tyránni wiernych Chrystusowych / Krórych oni zábiúig / wyganiúig / przesláduig / Inquisitia w Kieście Pruskim / gódzie nie dopuszcza Kósciólá Kátholikóm / tego świadkiem iest.

ARTYKVL CZTERNASTY.

O Czyścu.

Kósciół S. Kátholicki náucza że iest Czyściec w którym dusze do niebá náznáczone: ále winy y zmásy iákie ná sobie máigce / pierwey sie wyplacáig y oczyszczáig karaniem bóczesnym.

Náucza też / że tym Dusóm mozem do przedśego wyplácenia y oczyszczenia dopomoc / iálmuznami / ofiarami / y infsem naboženstwem Chrzesćciánskim.

Haeretyccwo z tey sie náuki smiecie / powiádatq / że to
pżeciw słowu Bożemu.

Abys wiedział te prawde Ministrówskq. przypisec tu iego
Argument smiesny.

Czytamy powiada v Luk: 16. Cap: Że dusze ludzi bogo-
boynych / w łono Abrahámowe / á dusze zlych do ognia piekielnego
pżydy. Gdzieś tu Czystać ?

Powiemci Ministrze / żem sie rosmiał / ná ten Argu-
ment. bo tymże Argumentem / záprzyś sie niebá. ponieważ tu nie-
wspomina / tylko łono Abrahámowe / á piekło. Gdzieś tu niebo ?
Żaby mci mogli dowiesć / że między łonem Abrahámowym / á pies-
kiem jest czysćcieć. bo tak mowi. Między námi y wámi od-
chłan wielka jest. Otoż wżdy w oney odchłani / może bydy czy-
ścić. A niebo kedy ? Náucz sie tego nieuku / żeć pismo nie wśedzie
wśyśkiego powiada / ále według potrzeby / podczas to / podczas
owo wspomina. Takieś właśnie pisma są y drugie / ktoré ty wspomis-
nasz. w ktorých iż czysćca nie miánuie / ty konkludujesz / że czyscu nie-
masz.

Aléc owo gorzka / że pisiná niektore falszuies dla Czystać.
gdy przywodzi pismo Sap:3. Dusze sprawiedliwych / są w rece
Bożey / áni sie ich tknie meká (gdzie przydacie / meká śmierci) A
tyś zamilczal tego słowa śmierci. Pátrz falszera: niemożesz ty ináczey
Czystać sie záprzyć / jedno falszuic pismo. Meká śmierci / Ministrze /
albo śmierć nie tknie sie dusze sprawiedliwych. ále inśe meki doctna sie

Jescze y owo smiesnieysza / gdy piszesz / że Enoch y Elias /
żywo do niebá wśięci: znáć zes sie bázro byl zámyslił o czyscu / áżes
zápámietal / kedy jest Enoch y Elias. áza do niebá wśięci : pře-
czytay prosze éie pilniey Bibliq / á nie plec ládá czego / o głupi Mi-
nistrze.

Smie ieszcze mowic Minister / że poczawszy od Adámá Oy-

ca náfego / á rozważywszy przykłady Oycow Swietych / nie czytamy aby dusze ich przyszly do Czysta / z ktoregoby ie wybawiono : ani ie dnego przykladu powiada Papieznicy nie mają.

Sluchayże Ministrze / aby tednego przykladu á záwstydy sie nieuku nieumieietności twoiey. 2. Mach : 12. Słozywszy dwánaście tysiecy postal do Jeruzalem / aby ofiaro wano zá grzechy vmártych ofiäre. A ták Swieta y zbawienna iest mysl / modlic sie zá vmárle / aby byli od grzechow rozwiżani.

Otoż masz aby ieden przyklad / gdzie czytamy iż dusze po smierci byly oczyszcione od grzechow. A wierzyś temu Ministrze? Aleć kto iednemu slowu pisma S. nie wierzy / własnie iakoby wszy skiemu nie wierzył. Nnie dostić ná tym / zemci aby ieden przyklad wkażal / żebym twoie nieprawde rostknal.

Tyłkoć ieszcze iedne rzecz przypomnie / ná owo / że sie ty wszytko chcesz we krwi Pánskiej kąpác. Sluchayże Páwla s. 1. Cor. 3. Každego roboty / iáka iest / ogień sprobuie. Jesli ktorego robotá zostanie / zapláte weźmie : Jesli ktorego robotá zgoré / szkóde odniesie : lecz sam bedzie zbawion / wśak że tak iáko przez ogień.

Nie mowi / przez krew / ale przez ogień. otóż nietylko przez krew / ale y przez ogień musi sie ochynąc / kto chce bydy zbawion. Wierzyś temu Ministrze? wśak slowo Boże.

Z tych świádectw y przykladow pisma S. czlowie cze Krzesćiánski obacz / że Czystie / iáko Kościól Kátholicki náucza / byl záwždy / y iest : nie dla Heretyków / którzy nie pokuniz ; ale dla ludzi Krzesćiánskich / którym tu grzechy odpuszczono / mocą od Chry stusa dána. ale Karánia iákiego winni zostali / z ktorego sie w Czystu oczyszczają. Wiedząc to Ministrowie doby / álboby vždy wiedziéc mieli : aleć im nie tak o slowo Boże idzie / iáko o dochody / zá dusze funa

domané / które oni rozszarpáli. á což czynić / toć ich kácerstwo przeciw
 Cyscowi mówić / á kóścioły z dochodów y fundusów lupić. dobra
 Ministrówi kopa / przydzie do Cyscá kárczemného / woli Minister
 pić / y z żoną swą / niż sie za dusze modlić. Obaczcie sie ludzie / iá-
 ko wam ci zwozdżiciele miéski wyczyszczą / nie ná czyszciec / áni za du-
 še / ále ná swoie smrody y wsteczenstwo.

Teć masz czlowieczce Krzesćiansti przednieysé artykuly / z któ-
 rych nietylko náuka prawdziwa / Kóścioła S. Kátholickiego / ále téż
 falszywé á obledliwe vstáwy Heretyckie vznaš. Móglybychci tu wie-
 céy tákich bledów y bluźnierstw Heretyckich przywiesć / iáko o Ma-
 ženstwie Ministrówstím / iákie iest / masz przykładów sielá w Niem-
 cech / gdzie ich nie raz o wsteczenstwa palono : y iedného roku w
 mieście iednym Niemieckim / šestódziesiat Ministrów o cudzolo-
 stwo karano. Item, o gwałceniu obrazów / y kóściołow / y inšych
 bluźnierst w wiele / dla przedluzenia opuścić musz.

Czytay wierny káždy / á pros Pána Bogá / ábyć dal Duchá
 rozeznawájącego : bo nikt nie może powiedziéć Jezusá Pánem iedno
 przez Duchá S. Ponieważ o to sie Ministrowie ná nas gniewáją /
 gdy mo wiemy / iż Lutersta wiára albo náuka iest nowa / nie dawnych
 sie czasów záczelá. Proszé dla Bogá / czytájac te Kizjke málutka / ro-
 zważ / iesliż to nie iest náuka nowa Lutersta : Gdyż sam Minister ze-
 znawa / y z tego sie chlubi / że on náuki swéy nie probuje / z tego albo
 owégo Concilium / Papieżá / Doktorá / albo ktorégo czlowieká. Jesli
 ták iest : iákoż tá náuka nie ma byđz nowa / o ktoréy żadné Concilium /
 żaden Papież / żaden Doctor / áni żaden czlowiek przed Lutrem nie
 wiedział : Coż albo téż Concilia / y Papieże / y Doctorowie / y inšy lu-
 dzie / pisma / prorocctwo / Apostolów świętych nie czytáli : y owšem to
 Kiegi ich bárzo dobrze świadczą / że pilno czytáli / y doználi tego zá-
 wżdy Heretycy / ktorých przekonáli. A iesli czytáli / iákożby sie téż byli
 téy náuki Luterstiey nie doczytáli / gdyby w piśmie S. była : á po-
 nieważ sie téy nie doczytáli / áż dopiero Luther / Kálowin ig wynálazy /
 tedyć musi byđz nowa / y niesłychána náuka. Któž tedy skáršym py-

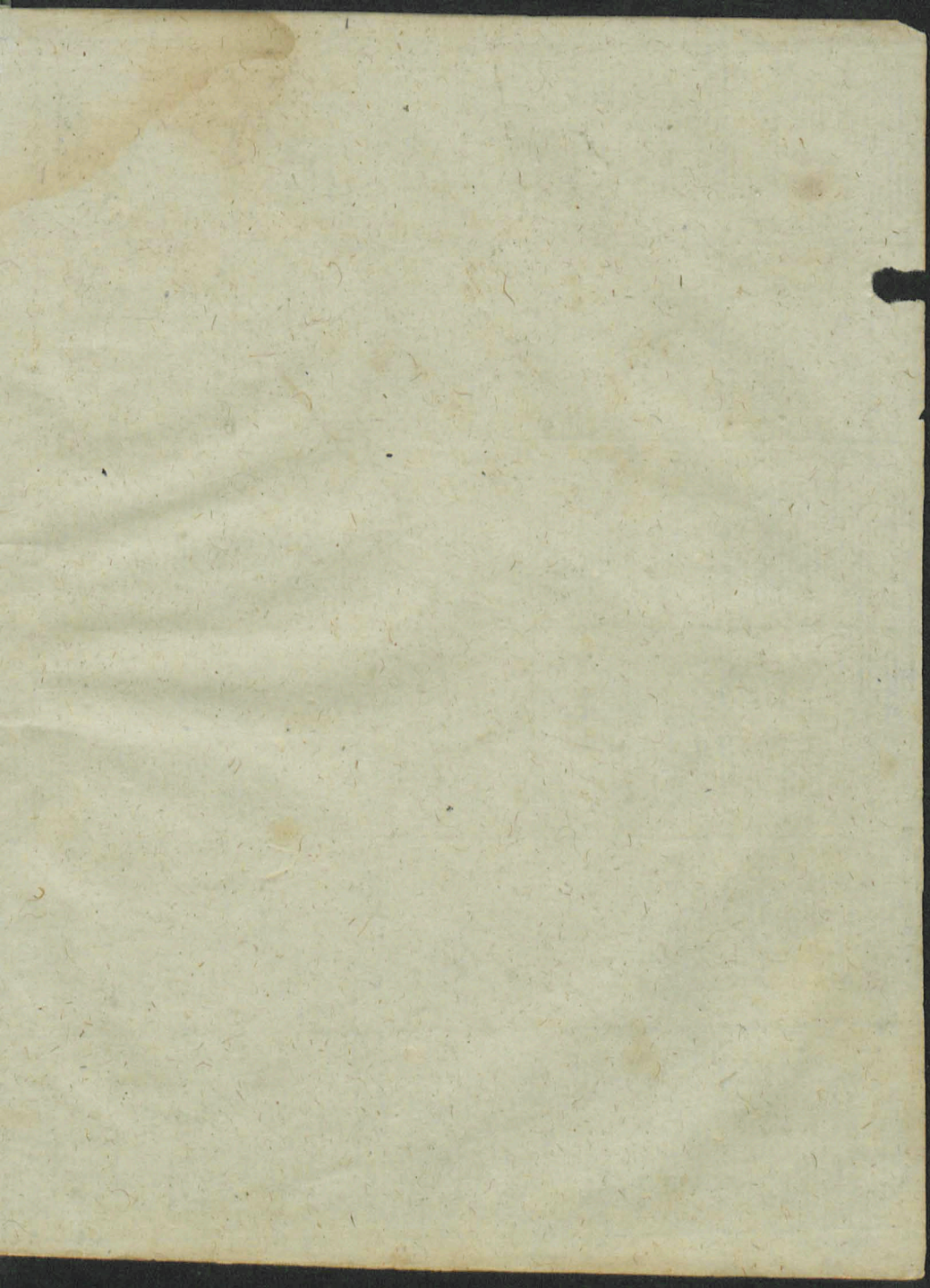
tam : izali Concilia / Papieże / Doctorowie / czyli Lutrowie / Kálwinowie / o których nigdy świat nie słychał ? y których ważniejszy fundamentá / rozważ pze Bóg cie prośe człowiece.

Lecz że sie Ministrowie z swoią nauką / aż do Ráinu odwoływoią / wrzeszcząc / że sie ich nauka w Párádyżu zaczęła. Spytáby tego mądrego Ministra / który Minister byl w Ráinu / co te ich nauka zaczął : bodayci to nie on wój chytry / co Jemu nawracał : pewnieć ten byl. á przede sie stary pokusnik / y takuchna Ewányeliá przepowíadał / iáka też Luther. od postu poczał namawiać Jemu / aby sie nie poświęca / wlasnie iáko dzisia Ministrowie czynią. wśak ták Ministrze : ponieważ ták chcesz / iátwie zgoda : niechayże ták bedzie / że wásá wiára / ták stara iáko stary Diabel / który wásę Ewányeliá w ráinu zaczął.

Abyś tego byl pewien / czytaj pilnie / co tu nauczamy / co piszemy. A co Heretyk naucza y pisze : doświadczy duchów iesli z Boga są. Albo iesli sam nieumiesz wierz kościołowi S. Kátholickiemu / który ma dar rozeznania ducha / prawdy iákiego / od ducha złego Heretyckiego. Z nigdy sie ná tym nie omylił / bo któregokolwiek kiedy zá Heretyki osadził / wśytek świat miał ie zá heretyki / y z swoim haeretyctwem zgineli. A ták y teraz w tym cie nie omyli / gdy dzisieysze Lutry / Kálwiny / Uówołkzczenice zá Heretyki potepia. Dzna to ná potym wśytek świat / y sami z wielkim swym złym doznáią / iesli sie nie wpańmíeć. Sluchayże w tym człowiece Krześcianski rozsádku kościela s. Kátholickiego / á idź zá duchem prawdy nie wierząc tym duchom Luterstkim : gdyż y sam Luther iáko szery Niemiec / iáwnie iá / snie o tym pisze że sie on swej nauki / nie od Duchá s. ále od ducha przeletiego nauczył : Co świadczy tego disputaria ktora miał z Diabłem.

To iúż masz dościáśny dowod kiedy jest Duch Diabelski : á kiedy Duch S. Luter. miał Diabla. á kościol ma Duchá S. ktorego słucha. obierayże sobie kogo chcesz słuchać / iesliś nie ślepy / mozesz iátwie rozsádkie. Dajżeć Pánie Boże poznać prawdę słowá Bożego. á bzydź sie nieprawdą Duchá Luterstkiego / Amen.

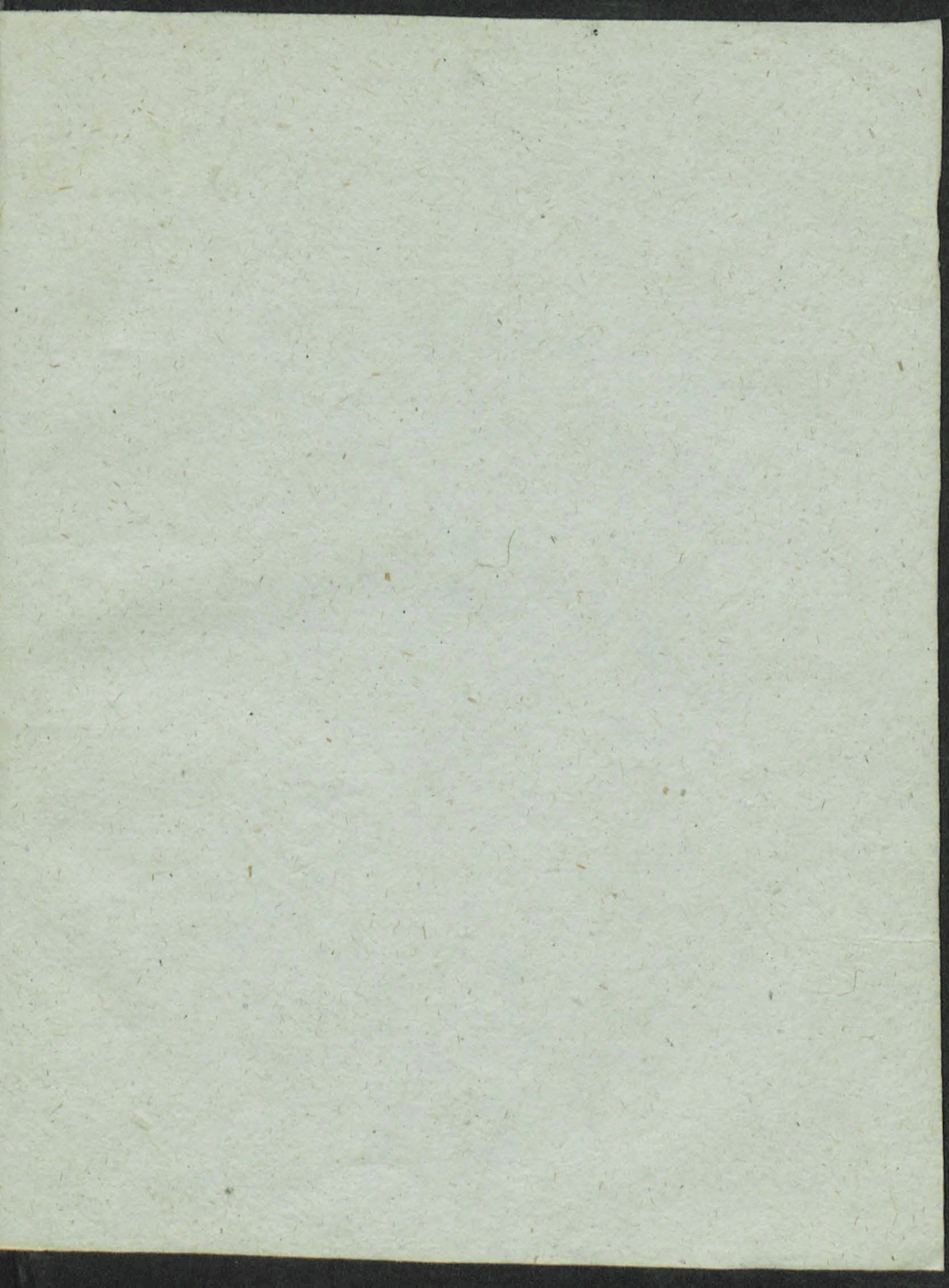

9230
—
5

9259

5

